

EESTI FINANTSTEENUSTE TURG SEISUGA

31.12.2015

Ülevaates on kajastatud Finantsinspeksiooni järelevalve
alla kuuluvate ettevõtete Eestis osutatud teenused.

Sisukord

1. Finantsturu üldine areng.....	3
2. Erasikutest klientide jaotus teenuste kaupa	5
3. Elukindlustus	6
3.1. Elukindlustust vahendavad kindlustusmaaklerid.....	10
4. Kahjukindlustus.....	12
4.1. Kahjukindlustust vahendavad kindlustusmaaklerid	14
5. Investeerimis- ja pensionifondid	18
6. Kogumispensioni II samba väljamaksed	22
7. Portfellivalitsemise teenus.....	23
8. Makseteenused	27
9. Laenud	28
10. Hoiustamine	32

I. Finantsturu üldine areng

2014. aastaga võrreldes kasvas klientide hoiuste koondmaht 2015. aastal 4% ehk 657 miljoni euro võrra, kusjuures kasv toetus nõudmiseni ja üleööhoiustele (lisandus 1,4 miljardit eurot). Tähtajaliste hoiuste maht aga vähenes, 0,7 miljardi euro võrra. Klientide hoiuste koondmaht oli 2015. aasta lõpus kokku **15,5 miljardit eurot**.

Pankade laenuportfellide¹ koondmaht kasvas 2015. aastal 5% ehk 0,8 miljardi euro võrra². 2015. aasta lõpu seisuga oli pankade koondlaenuportfelli suuruseks **16,3 miljardit eurot**.

Investeermisteenuste valdkonna areng oli erisuunaline. Pensionifondide koondvarade maht kasvas aastaga 18%, teiste Eestis registreeritud investeerimisfondide (v.a pensionifondide) oma 6%. Investeeringud välisfondidesse³ vähenesid aga 2015. aastal 29%, investeerimisriskiga elukindlustuse (IRE) lepingute alusel laekunud kindlustusmaksete maht 4% ja individuaalportfellide koondmaht 38%.

Kokkuvõttes vähenes 2015. aastal säästmisele ja investeerimisele suunatud finantsteenustesse – sh IRE tooted, investeerimisfondid, pensionifondid, individuaalportfellid, muud finantsinstrumendid, tähtajalised ja säästuhoiused ning investeerimis- ja muud hoiused – **paigutatud varade maht 4%**, aasta lõpuks **9,695** miljardi euroni (2014. aasta lõpus oli 10,127 miljardit eurot⁴). **Arvelduskontodel hoitavate vahendite** maht kasvas aga aastaga 13%, detsembri lõpuks 12 miljardi euroni.

Kindlustusmaksete maht **elukindlustuses kasvas** 2015. aastal 3%, **83 miljoni euroni**. Laekunud kindlustusmaksete maht **kahjukindlustuses kasvas 7%, 280 miljoni euroni**.

Eesti finantsasutuste osutatud investeerimis- ja pangateenuste maht, sealhulgas andmed Eesti residentidest eraisikute kohta, on toodud 2015. aasta lõpu seisuga alljärgnevas tabelis:

Teenus	Kokku, mln eurot	sh Eesti residentidest eraisikud	
		mln eurot	osakaal koguteenuses
Investeeringufondide maht	604	–	–
Pensionifondide maht	2 740	2 740	100%
Eestis pakutavate välisfondide maht	527	105	20%
IRE eraldiste maht	232	232	100%
Individuaalportfellide maht	628	89	14%
Laenude maht	16 313	7 265	45%
Nõudmiseni ja üleööhoiuste maht	12 036	3 976	33%
Tähtajaliste ja säästuhoiuste maht	3 387	1 717	51%
Investeeringus- ja muude hoiuste maht	112	80	71%
Muude finantsinstrumentide maht	1 465	306	21%

¹ Andmed laenude kohta sisaldavad Eestis krediidiasutuste väljastatud laene.

² Krediidiasutuste väljastatud laenude kogujääk kasvas tegelikult 8%, ent see sisaldas ühe turuosalise laenu kontserni sees (u 0,4 miljardit eurot).

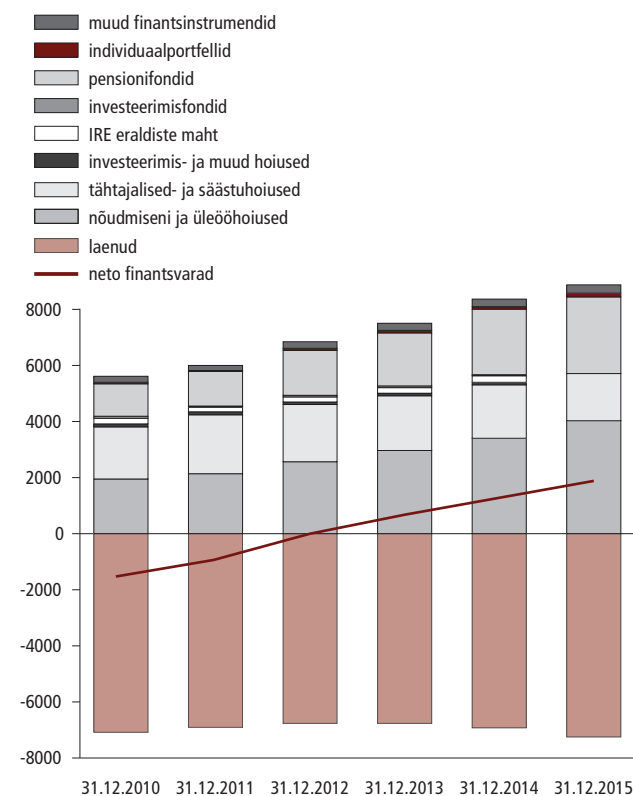
³ Et vältida mitmekordset andmete näitamist on välismaistesse investeerimisfondidesse tehtud investeeringutest arvestatud maha Eesti kindlustusasutuste ning investeerimis- ja pensionifondide investeeringud.

⁴ Erinevalt eelmistest ülevaadetest on nüüd finantsvarade hulka lisatud ka Eesti krediidiasutuste väärtpaberikontodel hoitavad väärtpaberid.

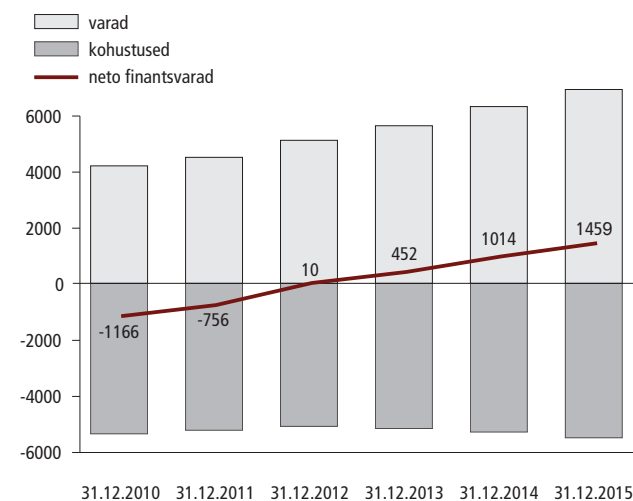
Kuna finantsvarade maht⁵ 2015. aastal endiselt kasvas, olid Eesti residentidest eraisikute finantsvarad suuremad kui nende kohustused. Eesti residentidest eraisikute finantsvarade maht oli 2015. aasta lõpus 9,2 miljardit eurot, aga finantskohustuste jääk 7,3 miljardit eurot. Eesti residentidest eraisikute neto finantsvarade maht kasvas seega aastaga 1,3 miljardilt eurolt 1,9 miljardi euroni.

Võttes arvesse rahvaarvu⁶ oli Eesti residentidest eraisiku varade maht 2015. aasta lõpus keskmiselt 6997 eurot, laenude maht 5538 eurot. Eraisiku keskmine neto finantsvarade maht oli seega 1459 eurot (2014. aasta lõpus 1014 eurot).

Eesti residentidest eraisikute finantsvarad ja kohustused (mln eurot)

Eesti residentidest eraisiku keskmised neto finantsvarad (eurot)

⁵ Finantsvarade alla on siin arvestatud kõik Eesti residentidest eraisikutele kuuluvad investeerimis- ja säästutooted (v.a EVK-kontodel hoitavad väärtpaberid). Erinevalt eelmistest ülevaadetest on nüüd finantsvarade hulka lisatud ka Eesti krediiasutuste väärtpaberikontodel hoitavad väärtpaberid.

⁶ Rahvaarv on võetud Statistikaameti andmetest.

2. Erasisikutest klientide⁷ jaotus toodete kaupa

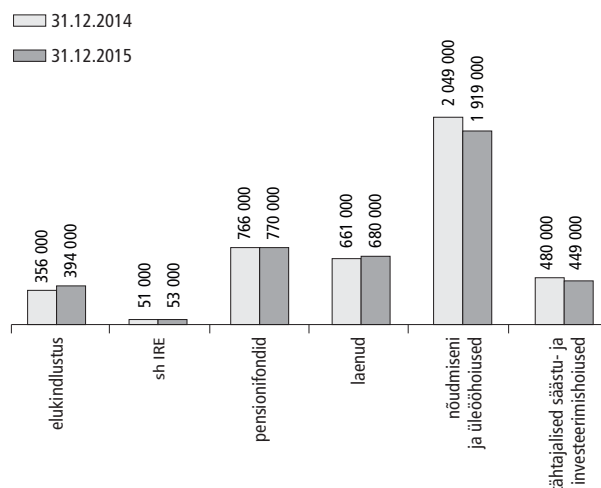
Lepingute arvu järgi kasutatakse Eestis finantsteenustest enim nõudmiseni hoiust (arvelduskonto). Erasisikutele kuulus 2015. aasta lõpu seisuga **1,919 miljonit arvelduskontot**⁸ (paljudel erasisikutel on mitu arvelduskontot).

Populaarsuselt teine finantstoode on erasisikute seas **pensionifondid**. Pensionifondidega lepingu sõlminud isikute arv kasvas aastaga 766 tuhandelt **770 tuhandeni**.

2015. aastal kasvas erasisikutega sõlmitud laenulepingute⁹ arv **661 tuhandelt 680 tuhandeni**.

Tähtjaliste, säästu- ja investeerimishoiuste lepingute arv vähenes 480 tuhandelt 449 tuhandeni. Elukindlustuses suurenes lepingute arv 356 tuhandelt 394 tuhandeni, sealhulgas IRE lepingute oma 51 tuhandelt 53 tuhandeni.

Erasisikute lepingute arv finantsteenuste kaupa

⁷ Kliendi all on siin ja edaspidi mõeldud ühe lepingu omanikku.

⁸ Arvesse on võetud krediitiasutustes avatud arvelduskontod, mille rahaline jääk oli positiivne.

⁹ Arvesse on võetud vaid krediitiasutuste väljastatud laenud. Siin ei ole arvestatud asjaoluga, et mõni isik võib olla sõlminud mitu laenulepingut.

3. Elukindlustus

a. Teenus

2015. aastal kogusid elukindlustusseltsid **Eestis kindlustusmakseid 83,3 miljonit eurot**¹⁰ (2014. aastal 80,8 miljonit eurot). **Kindlustusmaksete maht kasvas aastaga 3,2%.**

Suurim osa kindlustusmaksete kasvust tuli annuiteedi ja surmajuhtumikindlustuse maksetest. Annuiteedi kindlustusmaksete maht kasvas aastaga 16 miljonilt eurolt 19 miljoni euroni ning surmajuhtumikindlustuse maksete maht 10 miljonilt eurolt 12 miljoni euroni. IRE maksete maht vähenes aga 34 miljonilt eurolt 32 miljoni euroni ja kapitalikogumiskindlustuse oma 17 miljonilt eurolt 16 miljoni euroni.

Suurima mahuga elukindlustustoode oli endiselt IRE, mis moodustas 2015. aastal 39% kõigist toodetest (2014. aastal 42%). Mahult teiseks elukindlustusliigiks on tõusnud annuiteet osatähtsusega 23% (2014. aastal 20%). Annuiteedi maksete on kasvanud peamiselt II samba pensionilepingute mahu kasvu tõttu¹¹. Kapitalikogumiskindlustuse osatähtsus oli 19% (2014. aastal 21%).

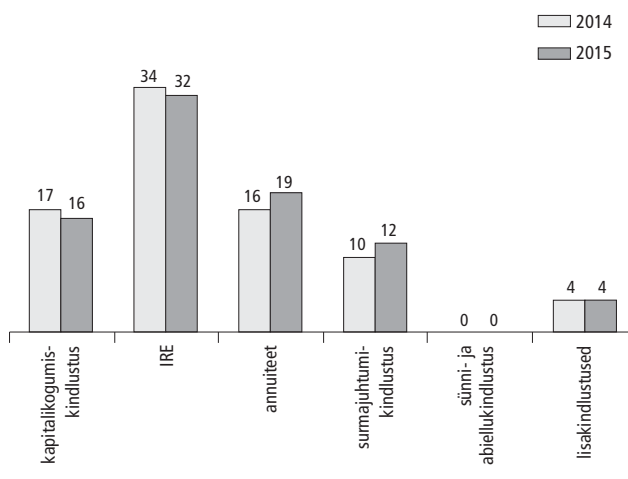
Üldine turujaotus:

Swedbank Life Insurance SE	41%
AS SEB Elu- ja Pensionikindlustus	25%
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	19%

Kliente: 394 066 kehtivat lepingut

Teenuse maht: 2015. a laekus kindlustusmakseid kokku 83,3 mln eurot

Kindlustusmaksed elukindlustusliikide kaupa (mln eurot)

¹⁰ Andmed ei sisalda väljastpoolt Eestit kogutud kindlustusmakseid.

¹¹ Täpsemad andmed kogumispensioni II samba väljamaksete kohta on olemas 6. peatükis.

b. Tarbijad

2015. aastal kasvas elukindlustuslepingute arv 11% ehk rohkem kui 38 tuhande lepingu võrra. Detsembri lõpu seisuga oli Eestis tegutsevate elukindlustusseltsidega sõlmitud 394 066¹² elukindlustuslepingut, sealhulgas 225 163 elukindlustuse põhilepingut¹³ (2014. aasta lõpus 355 884 lepingut, sealhulgas 212 171 põhilepingut).

Elukindlustuslepingute arv kasvas peamiselt surmajuhtumikindlustuse ja lisakindlustuste¹⁴ toel. Jõusolevate lepingute arv surmajuhtumikindlustuses kasvas aastaga 94 717-lt lepingult 109 070-ni ehk 14 353 lepingu võrra. Seega oli lepingute arvu poolest 2015. aasta lõpu seisuga surmajuhtumikindlustus endiselt kõige müüduim elukindlustuse põhiliik. Lisakindlustuse lepinguid oli aasta lõpu seisuga sõlmitud 168 903 (2014. aasta lõpus oli 143 713 lepingut).

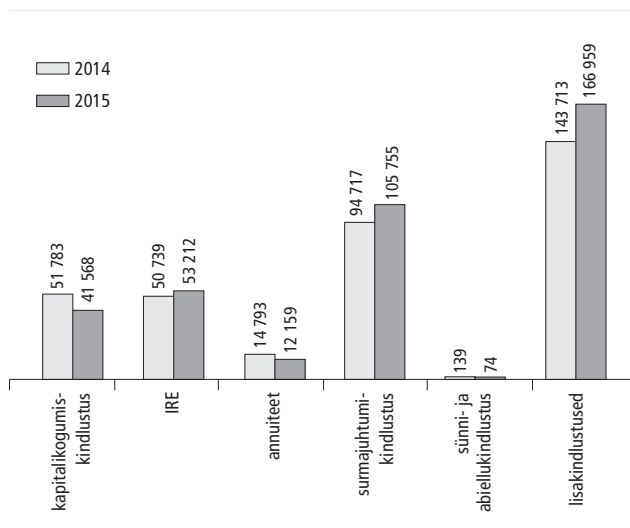
Nii nagu eelnevatel aastatel kahanes kapitalikogumiskindlustuses jõusolevate lepingute arv ka 2015. aastal, 4175 lepingu võrra. 2015. aasta lõpu seisuga oli jõus 47 608 lepingut. Viie aastaga on kapitalikogumiskindlustuse jõusolevate lepingute arvu osakaal vähenenud 25%-lt 12%-ni.

IRE jõusolevate lepingute arv suurenes 2473 lepingu võrra. 2015. aasta lõpu seisuga oli jõus 53 212 IRE lepingut. Jõusolevate annuiteetlepingute arv suurenes 406 lepingu võrra: 14 793 lepingult 15 199 lepinguni.

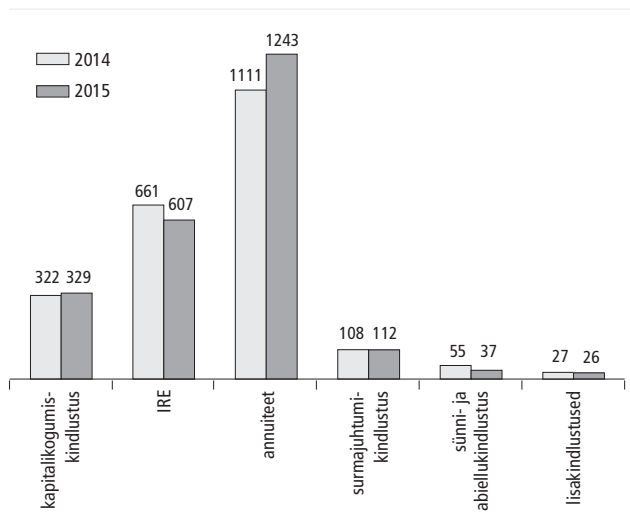
Lepingu keskmine maht muutus kõige rohkem annuiteedi ja IRE puhul. Teistes kindlustusliikides keskmine sissemaksete summa aasta jooksul märkimisväärselt ei muutunud.

Annuiteedi keskmine sissemakse summa suurenes 2014. aastaga võrreldes 1111 eurolt 1243 euroni. Keskmine IRE lepingusse tehtud sissemakse summa vähenes aastaga 661 eurolt 607 euroni.

Eestis sõlmitud jõusolevate elukindlustuslepingute arv (tk)

Keskmine lepingusse aastaga sissemakstud kindlustusmaksete summa (eurot)

¹² Arv sisaldab nii elukindlustuslepinguid kui ka lisakindlustuslepinguid.

¹³ Andmed sisaldavad ainult Eestis sõlmitud elukindlustuslepinguid.

¹⁴ Lisakindlustused on täiendavad riskikaitset, mida on kindlustusvõtjal võimalik võtta lisaks elukindlustuse põhilepingu juurde.

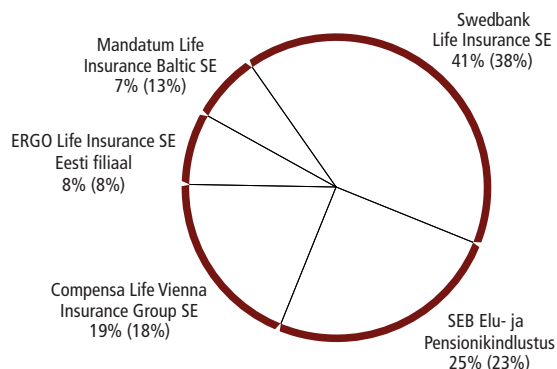
c. Teenusepakkujad

Kindlustusmaksete põhjal laekus kolmele suurimale elukindlustusseltsile – Swedbank Life Insurance SE, AS SEB Elu- ja Pensionikindlustus ning Compensa Life Vienna Insurance Group SE – 2015. aastal 85% kindlustusmaksetest (2014. aastal 79% kindlustusmaksetest).

2015. aastal vähenes Mandatum Life Insurance Baltic SE kogutud kindlustusmaksete maht (-42%), mille tulemusena kahanes tema turuosa 13%-lt 7%-ni. Kindlustusmaksete maht vähenes IRE maksete tõttu. Swedbank Life Insurance SE suurendas oma turuosa 38%-lt 41%-ni ning seda peamiselt IRE ja surmajuhtumikindlustuse toel. AS SEB Elu- ja Pensionikindlustuse ja Compensa Life Vienna Insurance Group SE turuosad suurenesid, vastavalt 23%-lt 25%-ni ja 18%-lt 19%-ni.

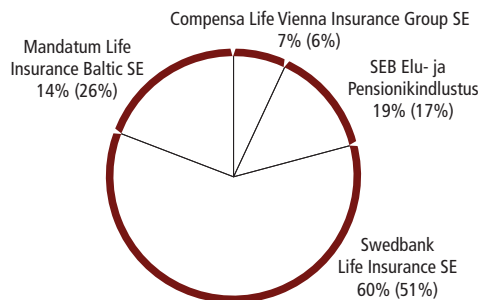
IRE puhul on vähenenud kindlustusmaksete laekumine Mandatum Life Insurance Baltic SE-s (-49%), mille tulemusena kahanes tema turuosa 26%-lt 14%-ni. Teistes elukindlustusseltsides kindlustusmaksete laekumine IRE lepingutest aga suurenes. Suurim turuosa kuulus endiselt Swedbank Life Insurance SE-le ning see kasvas 2015. aastal 51%-lt 60%-ni.

Elukindlustusseltside turuosad 015. a laekunud kindlustusmaksete järgi (sulgudes 2014. a)

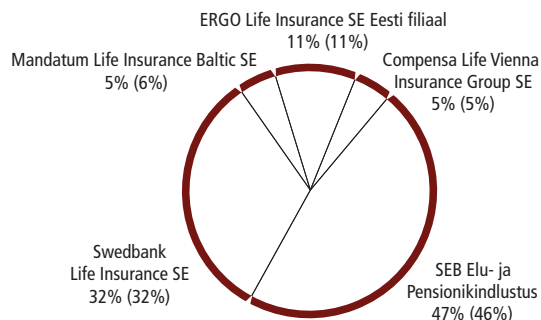

Kapitalikogumiskindlustuse puhul vähenes 2015. aastal laekunud kindlustusmaksete maht kõikides elukindlustusseltsides. Turujaotust see siiski ei muutnud. Eesti suurim kapitalikogumiskindlustuse teenuse pakkuja oli 2015. aasta lõpu seisuga AS SEB Elu- ja Pensionikindlustus turuosaga 47%.

Turujaotus: IRE 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: kapitalikogumiskindlustus 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

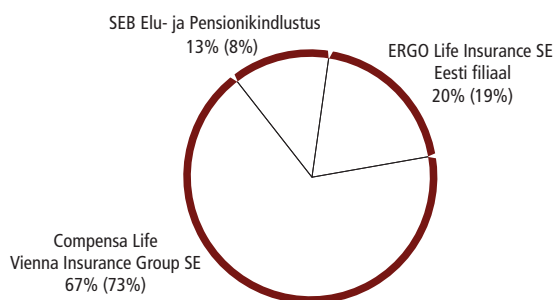

2015. aastal suurenes **annuiteedi** maksete laekumine kõikides elukindlustusseltsides. Enim aga kasvas see AS-is SEB Elu- ja Pensionikindlustus, 72%. See suurendas AS SEB Elu- ja Pensionikindlustuse turuosa 8%-lt 13%-ni. Eesti suurimaks annuiteedi teenuse pakkujaks oli endiselt Compensa Life Vienna Insurance Group SE, kellele kuulus detsembri lõpu seisuga 67% turust. ERGO Life Insurance SE Eesti filiaali turuosa oli 20%.

Surmajuhtumikindlustuses muutusid turuosad suhteliselt vähe. Suurima osa turust kattis Swedbank Life Insurance SE 62%-ga, kellele järgnes AS SEB Elu- ja Pensionikindlustus 27%-ga.

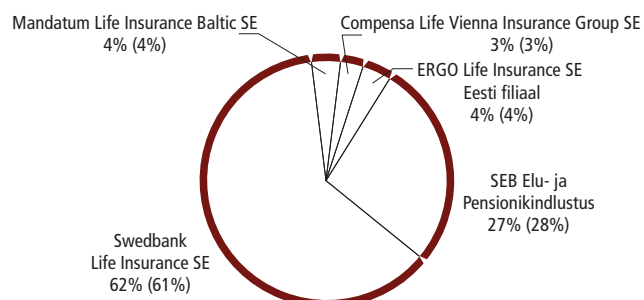
Turujaotus: annuiteet 31.12.2015 seisuga

(sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: surmajuhtumikindlustus 31.12.2015 seisuga

(sulgudes 31.12.2014)

3.1. Elukindlustust vahendavad kindlustusmaaklerid

a. Teenus

Finantsinspeksioonile laekunud andmete põhjal vahendasid Eestis registreeritud kindlustusmaaklerid elukindlustuse valdkonnas 2015. aastal kindlustusmakseid kogusummas 491 tuhat eurot. Aastaga suurenes vahendatud kindlustusmaksete maht 14%. IRE-lepingute kindlustusmaksete maht aastaga vähenes, kuid annuiteedi ning õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse maksete oma suurenes.

2015. aastal vahendati peamiselt õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse elukindlustuslepinguid ning muid elukindlustuslepinguid: kindlustusmaksete maht maaklerite kaudu oli vastavalt 250 tuhat eurot ja 198 tuhat eurot. Nagu ka varasematel perioodidel moodustas suurima osa muudest elukindlustuslepingutest riskielukindlustus. IRE-lepingute kindlustusmaksete maht oli 4 tuhat eurot ning annuiteedi kindlustusmaksete maht 39 tuhat eurot.

Eesti elukindlustusmaaklerid vahendavad suurel määral Euroopa Majanduspiirkonna riikide kindlustusandjate lepinguid, need moodustavad 51% kindlustusmaksetest (2014. aastal 54%) ja 48% lepingute arvust (2014. aastal samuti 48%).

b. Tarbijad

2015. aastal sõlmiti Eestis tegutsevate kindlustusmaaklerite vahendusel 662 elukindlustuse lepingut (2014. aastal 602 lepingut).

Maaklerite vahendusel sõlmitud uute kehtivate elukindlustuslepingute arv jagunes 2015. aastal järgmiselt (sulgudes 2014. aastal sõlmitud lepingute arv):

- IRE – 2 lepingut (4),
- annuiteet – 4 lepingut (4),
- õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustus – 330 lepingut (289),
- muud liigid – 326 lepingut (305).

Maaklerite vahendusel sõlmitud lepingu keskmine maht oli annuiteedi puhul 9708 eurot. Sellele järgnes IRE keskmise mahuga 2069 eurot. Kindlustusmaaklerite vahendusel sõlmitud õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse lepingutesse maksti keskmiselt sisse 758 eurot ning muudesse elukindlustuse lepingutesse keskmiselt 609 eurot.

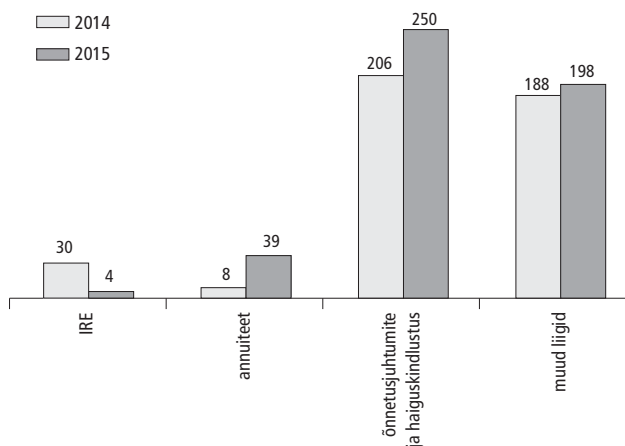
Üldine turujaotus:

KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ	57%
OÜ Marks ja Partnerid	
Kindlustusmaaklerid	18%
Kominsur Kindlustusmaakler OÜ	10%

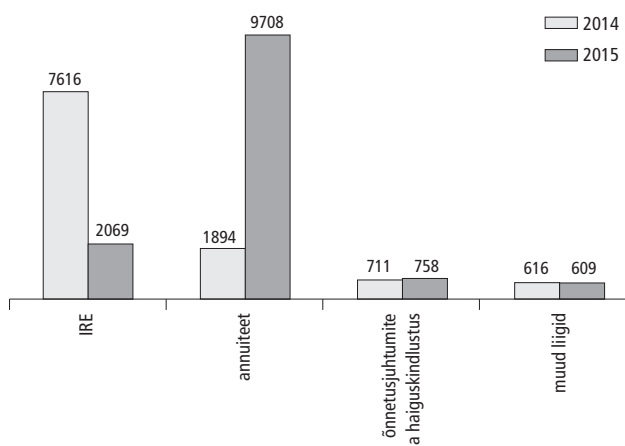
Kliente: 662 vahendatud lepingut

Teenuse maht: 2015. a vahendati kindlustusmakseid 491 tuhande euro eest

Kindlustusmaaklerite kaudu vahendatud kindlustusmaksed elukindlustuse liikide kaupa (tuh eurot)

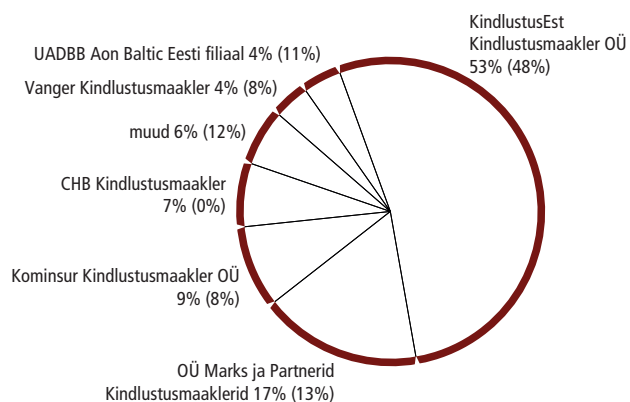
Keskmine lepingusse aastaga sissemakstud kindlustusmaksete summa (eurot)

c. Teenusepakkujad

Elukindlustuslepinguid vahendasid 2015. aastal 12 kindlustusmaaklerit (2014. aastal 9 kindlustusmaaklerit), neist suurima turuosaga oli endiselt KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ (53%), millele järgnes OÜ Marks ja Partnerid Kindlustusmaaklerid (17%). Kominsur Kindlustusmaakler OÜ sõlmis 9% kindlustusmaaklerite kaudu vahendatud elukindlustuslepingutest, CHB Kindlustusmaakler OÜ 7% vahendatud elukindlustuslepingutest. Vagner Kindlustusmaakler AS ja UADBB Aon Baltic Eesti filiaal sõlmisid mõlemad 4% vahendatud elukindlustuslepingutest.

Kindlustusmaaklerite turuosad elukindlustuse maksete järgi 2015. a (sulgudes 2014. a)

4. Kahjukindlustus¹⁵

a. Teenus

2015. aastal laekus Eestis tegevusloa alusel tegutsevatele kahjukindlustusseltsidele ja välismaiste kahjukindlustusseltside filiaalidele kindlustusmakseid kokku **280 miljonit eurot** (2014. aastal 262 miljonit eurot), sealhulgas välismaiste kindlustusseltside Eesti filiaalidele 63 miljonit eurot ehk 23% kõikidest kogutud kindlustusmaksetest (2014. aastal 64 miljonit eurot ehk 24% kõikidest kogutud kindlustusmaksetest). Kahjukindlustusseltside kogutud kindlustusmaksetest koguti 111 miljonit eurot ehk 40% kõigist maksetest kindlustusmaakerite vahendusel.

2015. aastal kasvasid kindlustusmaksed kõikides kahjukindlustuse liikides. **Kindlustusmaksete maht suurenes** enim varakindlustuses, 6 miljoni euro võrra.

Suurimaks kindlustusliigiks jäi endiselt maismaasõidukite kindlustus ehk kaskokindlustus kindlustusmaksete mahuga 96 miljonit eurot. Järgnesid varakindlustus ning liikluskindlustus, maksete mahuga vastavalt 74 miljonit eurot ja 71 miljonit eurot.

Üldine turujaotus:

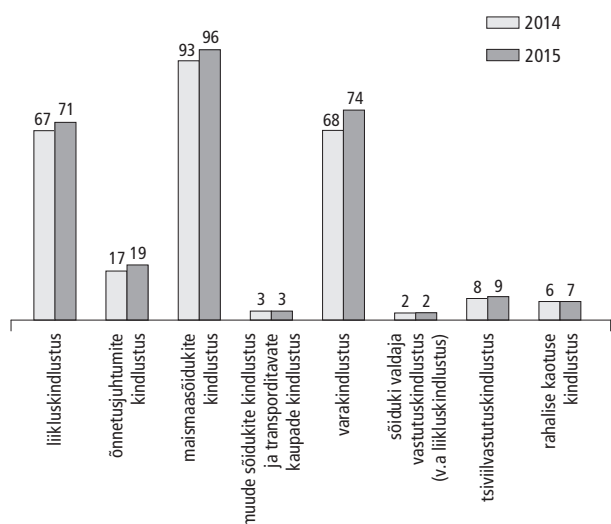
IF P&C Insurance AS	27%
ERGO Insurance SE	17%
Swedbank P&C Insurance AS	15%

Kliente: info puudub

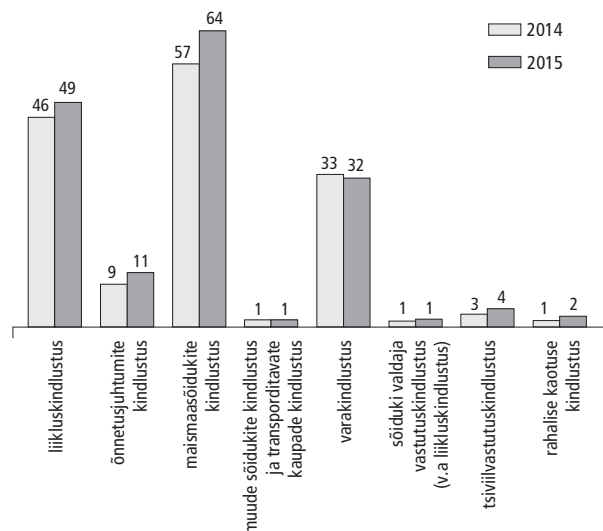
Teenuse maht: 2015. a laekunud kindlustusmaksed
280 mln eurot

2015. aastal maksti hüvitistena välja 163 miljonit eurot (2014. aastal 150 miljonit eurot). **Väljamakstud hüvitised kasvasid kõige enam maismaasõidukite kindlustuses (57 miljonit eurot 64 miljoni euroni) ning liikluskindlustuses (46 miljonit eurot 49 miljoni euroni)**. Hüvitiste maht vähenes vaid varakindlustuses, kus hüvitissummad vähenesid 33 miljonit eurot 32 miljoni euroni.

Kindlustusmaksed kahjukindlustuse liikide kaupa (mln eurot)

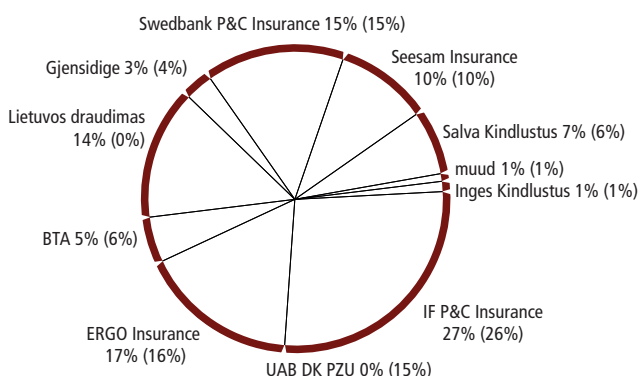

Väljamakstud hüvitised kahjukindlustuse liikide kaupa (mln eurot)

¹⁵ Andmed kahjukindlustuse kohta hõlmavad ainult Eestis sõlmitud lepinguid. Andmed ei sisalda Eesti kindlustusseltside välisriikide filiaalides sõlmitud kindlustuslepinguid.

Kahjukindlustuseltside turuosad 2015. a laekunud kindlustusmaksete järgi (sulgudes 2014. a)

b. Teenusepakkujad

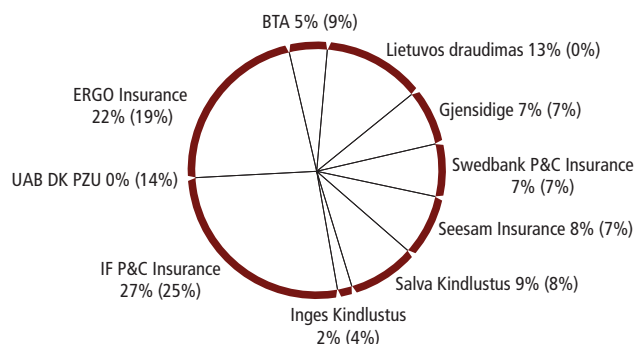
Suurim muudatus kindlustusandjate turujaotuses oli 2015. aastal seotud sellega, et Codan Forsikring A/S Eesti filiaali kindlustusportfelli mullu ülevõtnud UAB DK „PZU Lietuva“ Eesti filiaali ja AB Lietuvos draudimas Eesti filiaali portfelliid ühendati, mille tulemusena haaras AB Lietuvos draudimas Eesti filiaal arvestatava osa Eesti kahjukindlusturust.

2015. aasta lõpu seisuga oli kahjukindlustajate turul suurima turuosaga IF P&C Insurance AS (27%). ERGO Insurance SE-le kuulus 17% turust, Swedbank P&C Insurance AS-ile 15% ja AB Lietuvos draudimas Eesti filiaalile 14%.

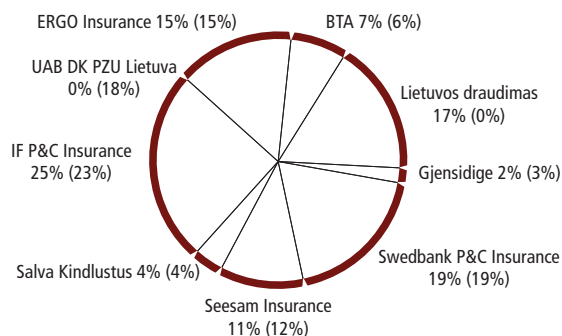
Välismaiste kindlustusandjate filiaalide turuosa oli kokku 23%.

Suurim turuosa liiklus-, maismaasõidukite- ja varakindlustuses kuulus endiselt If P&C Insurance AS-ile – vastavalt 27%, 25% ja 30%. Talle järgnes liikluskindlustuses ERGO Insurance SE turuosaga 22% ning maismaasõidukite- ja varakindlustuses Swedbank P&C Insurance AS turuosaga vastavalt 19% ja 18%. 2015. aastal turule sisenenud AB Lietuvos draudimas Eesti filiaali turuosa oli liikluskindlustuses 13%, maismaasõidukite kindlustuses 17% ja varakindlustuses 15%.

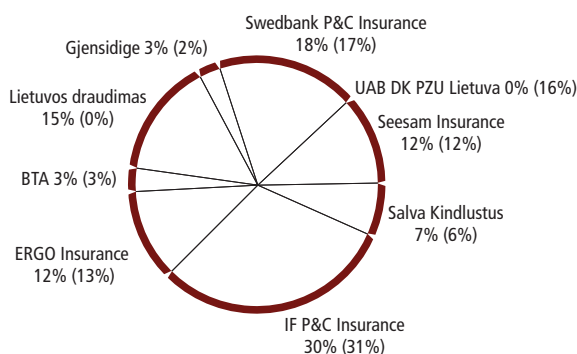
Turujaotus: liikluskindlustus 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: maismaasõidukite kindlustus 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: varakindlustus 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

4.1. Kahjukindlustust vahendavad kindlustusmaaklerid

a. Teenus

Finantsinspektsioonile laekunud andmete põhjal vahendasid Eestis registreeritud kindlustusmaaklerid kahjukindlustuse valdkonnas 2015. aastal kindlustuslepinguid kindlustusmaksete kogusummas 139 miljonit eurot¹⁶. (2014. aastal 135 miljonit eurot).

Sama moodi nagu kahjukindlustusseltsidele laekunud kindlustusmaksete põhjal oli 2015. aastal vahendatud kindlustusmaksete mahu järgi suurimaks vahendatud kindlustusliigiks maismaasõidukite kindlustus (vahendatud kindlustusmaksete maht 46 miljonit eurot). Erinevalt kahjukindlustusseltsidest järgnes aga sellele liikluskindlustus (36 miljonit eurot) ja alles siis varakindlustus (26 miljonit eurot).

Eesti kindlustusmaaklerid vahendavad nii Eesti kindlustusseltside kui ka välisriikide kindlustusseltside lepinguid. 2015. aastal jagunesid Eesti maaklerite kaudu vahendatud kindlustusmaksed järgmiselt: 111 miljonit eurot ehk 80% kindlustusmaksetest olid Eesti kindlustusseltside kindlustusmaksed ja 28 miljonit eurot ehk 20% olid välisriikide kindlustusandjate kindlustusmaksed. Suurim osa välisriikide kindlustusseltside lepingutest kuulus muude sõidukite ja transporditavate kaupade kindlustusele (15 miljonit eurot), rahalise kaotuse kindlustusele (5 miljonit eurot) ja varakindlustusele (ka 5 miljonit eurot).

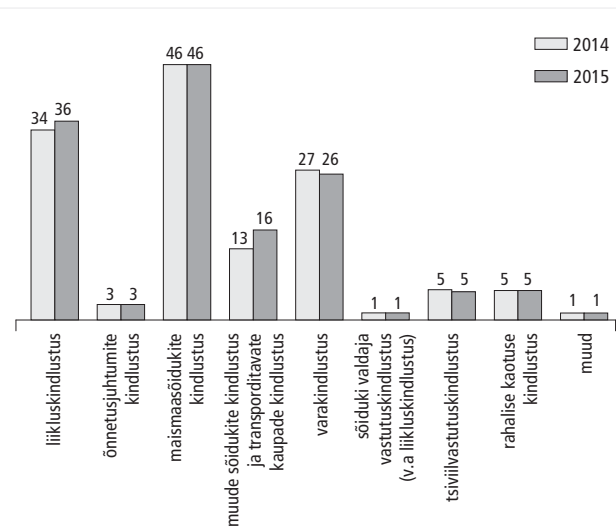
Üldine turujaotus:

IIZI Kindlustusmaakler Aktsiaselts	24%
Marsh Kindlustusmaakler AS	13%
AS Vandeni Kindlustusmaaklerid	7%

Kliente: 778 603 vahendatud lepingut

Teenuse maht: 2015. a laekus kindlustusmaksleid 139 mln euro ulatuses

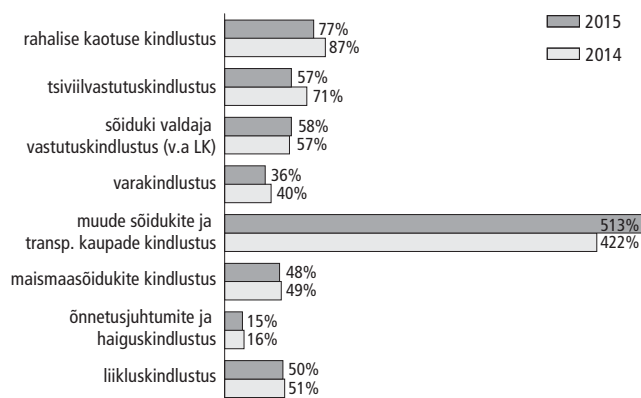
Kindlustusmaaklerite kaudu laekunud kindlustusmaksed kahjukindlustuse liikide kaupa (mln eurot)

¹⁶ Lisaks kindlustusandjate lepingutele vahendati Eestis ka välismaiste edasikindlustusandjate lepinguid. Nende kindlustusmaksete maht oli 2015. aastal 8 miljonit eurot. Käesolev ülevaade neid ei käsitle.

Kahjukindlustusseltside ja kindlustusmaaklerite andmete võrdlusest nähtub, et 2015. aastal kasutati suuremal määral välismaiseid kindlustusandjaid muude sõidukite (õhu- ja vee-sõidukite) ja transporditavate kaupade kindlustuse puhul, kus välismaiste kindlustusseltside vahendatud kindlustusmaksete maht oli rohkem kui viis korda suurem kui Eesti kindlustusandjate oma (vt allolevat joonist).

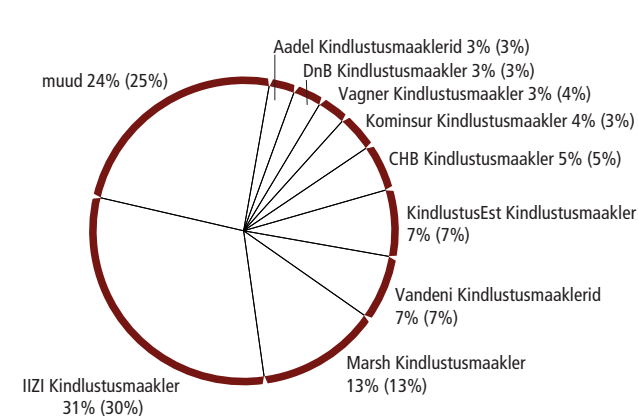
Maaklerite kaudu laekunud maksete suhe Eesti kahjukindlustusseltside maksetesse (%)

b. Teenusepakkujad

Kahjukindlustuslepinguid vahendasid 2015. aastal 41 kindlustusmaaklerit, neist suurima turuosaga oli IIZI Kindlustusmaakler AS¹⁷ (31%). Talle järgnesid Marsh Kindlustusmaakler AS (13%) ning AS Vandeni Kindlustusmaaklerid (7%). Teiste kahjukindlustusega tegelevate kindlustusmaaklerite turu-jaotus eriti ei muutunud.

Kindlustusmaaklerite turuosad kahjukindlustuse maksete järgi 2015. a (sulgudes 2014. a)

¹⁷ Koondab IIZI Kindlustusmaakler AS-i ja Insurance broker services OÜ andmeid.

Liikluskindlustuses omas suurimat, 52%-suurust turuosa IIZI Kindlustusmaakler AS, talle järgnesid KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ turuosaga 10% ja CHB Kindlustusmaakler OÜ turuosaga 4%.

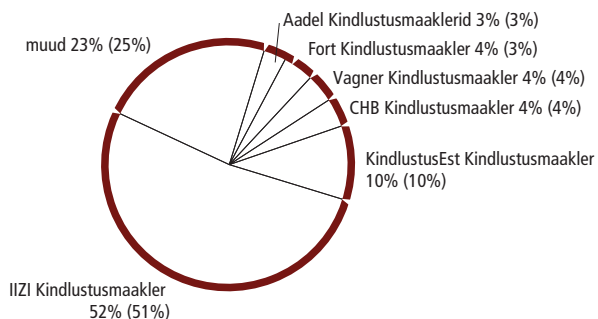
Maismaasõidukite kindlustuses oli suurim turuosa 2015. aasta lõpus IIZI Kindlustusmaakler AS-il (40%), talle järgnesid KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ turuosaga 8% ja OÜ DnB Kindlustusmaakler turuosaga 7%.

Varakindlustuses omas suurimat turuosa Marsh Kindlustusmaakler AS (30%). Talle järgnesid IIZI Kindlustusmaakler AS turuosaga 15% ja CHB Kindlustusmaakler OÜ turuosaga 10%.

Reisikindlustuses, mis on näidatud õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse all, omas suurimat turuosa IIZI Kindlustusmaakler AS (38%). Talle järgnesid KindlustusEst Kindlustusmaakler turuosaga 12% ja Optimal Kindlustusmaakler OÜ turuosaga 6%.

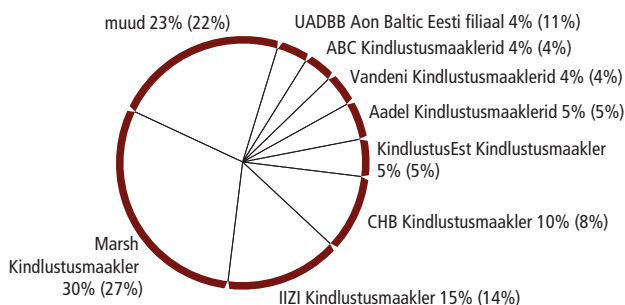
Kindlustusmaaklerite turuosad liikluskindlustuses

31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

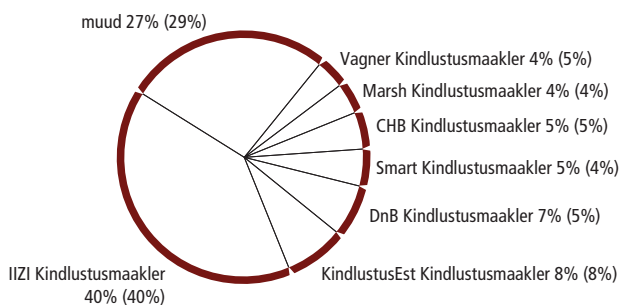
Kindlusmaaklerite turuosad varakindlustuses

31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

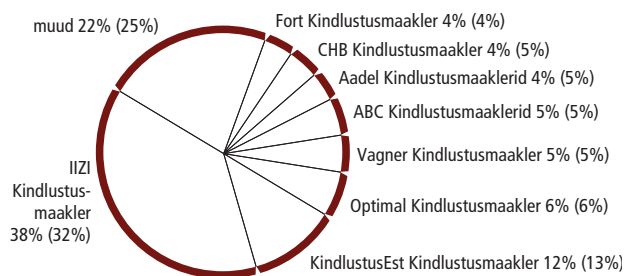
Kindlustusmaaklerite turuosad maismaasõidukite kindlustuses

31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Kindlustusmaaklerite turuosad reisikindlustuses

31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Kindlustusvahendajate sektoris jaguneb valdav osa (~90%) turust nii vahendatud lepingute arvu kui ka saadud vahendustasude summade kaupa vähem kui poolte tegutsevate maaklerite vahel.

Suurimad kahjukindlustusmaaklerid 2015. aastal vahendatud lepingute arvu kaupa

Maakler	Turuosa	
	2015	2014
IIZI Kindlustusmaakler AS	58%	55%
KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ	10%	10%
Vagner Kindlustusmaakler AS	3%	3%
CHB Kindlustusmaakler OÜ	3%	3%
Fort Kindlustusmaakler OÜ	3%	2%
Aadel Kindlustusmaaklerid OÜ	2%	4%
NB Kindlustusmaakler OÜ	2%	2%
OÜ DnB Kindlustusmaakler	2%	2%
BCP Kindlustusmaakler OÜ	2%	2%
OÜ ABC Kindlustusmaaklerid	2%	2%
Optimal Kindlustusmaakler OÜ	2%	2%
AS Smart Kindlustusmaakler	2%	2%

Nendest andmetest ilmneb, et 90% vahendatud lepingutest on sõlmitud 12 kindlustusmaakleri vahendusel 41-st.

Suurimad kahjukindlustusmaaklerid 2015. aastal saadud vahendustasu kaupa

Maakler	Turuosa	
	2015	2014
IIZI Kindlustusmaakler AS	35%	34%
Marsh Kindlustusmaakler AS	8%	7%
KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ	8%	7%
CHB Kindlustusmaakler OÜ	6%	5%
AS Vandeni Kindlustusmaaklerid	5%	5%
Kominsur Kindlustusmaakler OÜ	4%	4%
Vagner Kindlustusmaakler AS	4%	4%
Aadel Kindlustusmaaklerid OÜ	4%	3%
OÜ DnB Kindlustusmaakler	3%	4%
OÜ ABC Kindlustusmaaklerid	3%	3%
AS Smart Kindlustusmaakler	2%	2%
UADBB Aon Baltic Eesti filiaal	2%	6%
Fort Kindlustusmaakler OÜ	2%	2%
GrECo JLT Baltic GmbH Eesti filiaal	2%	2%
Optimal Kindlustusmaakler OÜ	2%	2%
Credo Kindlustusmaaklerid OÜ	2%	2%

Nendest andmetest ilmneb, et 90% saadud vahendustasude summast on kogunud 16 kindlustusmaaklerit 41-st.

5. Investeerimis- ja pensionifondid¹⁸

a. Teenus

Investeerimisfondide, sealhulgas pensionifondide varade maht kasvas 2015. aastal 450 miljoni euro võrra ehk 16% ning oli 2015. aasta lõpus 3,3 miljardit eurot¹⁹.

Fondisektori kasv toetus endiselt kohustuslikele pensionifondidele. 2015. aastal kasvas kohustuslike pensionifondide varade maht 408 miljoni euro võrra ehk 19%, ulatudes 2015. aasta lõpuks 2,612 miljardi euroni. Vabatahtlike pensionifondide varade maht suurenes 10 miljoni euro võrra, 118 miljonilt eurolt 128 miljoni euroni.

Aktsiafondide²⁰ varade maht vähenes aastaga 9% ehk 31 miljoni euro võrra. Aktsiafondide maht oli 2015. aasta lõpus 299 miljonit eurot.

Kinnisvarafondide varade maht kasvas 2015. aastal 144 miljonilt eurot 224 miljoni euroni ehk 55%. Varade mahu poolest on kinnisvarafondid juba suuremad kui vabatahtlikud pensionifondid ning lähenevad aktsiafondidele. Võlakohustuste fondide varade maht vähenes 2015. aastal 69 miljonilt eurot 53 miljoni euroni ehk 24%.

Fondisektori koondstruktuuris olid endiselt suurimaks fonditüübiks kohustuslikud pensionifondid osakaaluga 78%. Suuruselt teisel kohal olid endiselt aktsiafondid osakaaluga 9%. Kolmandaks on tõusnud kinnisvarafondid osakaaluga 7%. Ülejäänud fondidele – võlakohustuste fondidele ja vabatahtlikele pensionifondidele – kuulus vastavalt 2 ja 4% fondide koguarvade mahust. Riskikapitali fondide osakaal oli 1%.

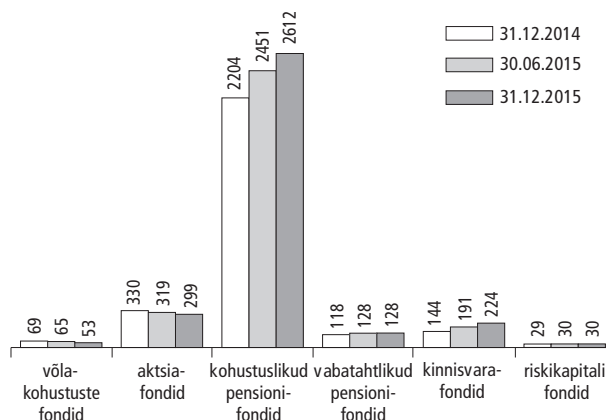
Üldine turujaotus:

Swedbank Investeerimisfondid AS	39%
AS SEB Varahaldus	19%
AS LHV Varahaldus	17%

Osakuomanike

koguarv: 782 666 kehtivat lepingut
Teenuse maht: fondide kogumaht 3,3 mld eurot

Fondide investeringute turuväärtus (mln eurot)

¹⁸ Andmed investeerimisfondide kohta hõlmavad kõiki Eestis registreeritud investeerimisfondide kliente, sealhulgas ka välisriikide kliente.

¹⁹ Kohalike aktsiafondide alla loetakse ka fondifondid ja segafondidid.

²⁰ Kohalike aktsiafondide alla loetakse ka fondifondid ja segafondid.

b. Tarbijad

2015. aastal kasvas osakuomanike arv²¹ Eesti fondides 1657 võrra, detsembri lõpus 782 666-ni. **Peamine kasv tuli kohustuslikest pensionifondidest, mille** osakuomanike koguarv kasvas aastaga 4027 võrra, aasta lõpus 725 685-ni. Ka vabatahtlike pensionifondide osakuomanike arv on aastaga kasvanud – 138 osakuomaniku võrra.

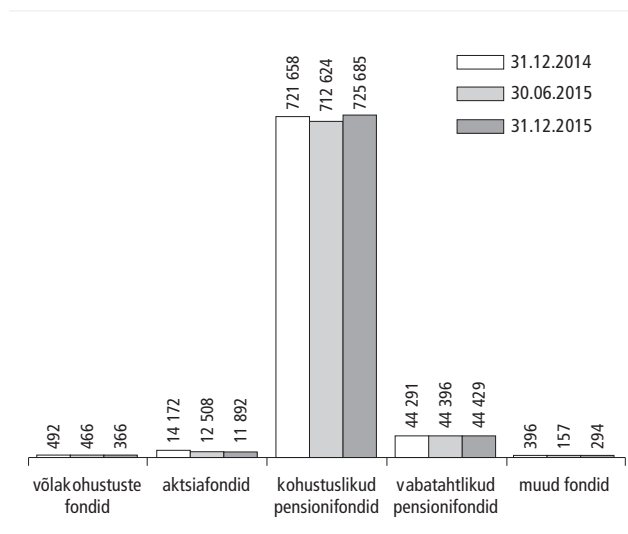
Teistes fondiliikides on aga osakuomanike arv kahanenud. Enim vähenes osakuomanike arv aktsiafondides – 2280 võrra. Viimase viie aastaga on aktsiafondide osakuomanike arv kahanenud rohkem kui kaks korda: 23 987-lt 2010. aasta lõpus 11 892-ni 2015. aasta lõpus. Lisaks üldisele väljumistendentsile vähenes aktsiafondide osakuomanike arv 2015. aastal ka seetõttu, et suure osakuomanike arvuga LHV Pärsia Lahe Fond ühines esimesel poolaastal SEF Persian Gulf Fundiga, mille tulemusena ei kajastu need osakuomanikud enam Eestis registreeritud fondide aruandluses.

Võlakohustuste fondide osakuomanike arv on vähenenud 126 osakuomaniku võrra. Muude fondide (kinnisvara- ja riskikapitali fondid) osakuomanike arv vähenes 396-lt 294-ni.

Kokkuvõttes olid 31. detsembri 2015 seisuga suurimaks fondi liigiks kliendibaasi järgi kohustuslikud pensionifondid osakuomanike arvuga 725 685 ning neile järgnesid järgmised fondid:

- vabatahtlikud pensionifondid osakuomanike arvuga 44 429;
- aktsiafondid osakuomanike arvuga 11 892;
- võlakohustuste fondid osakuomanike arvuga 366;
- muud fondid (kinnisvara- ja riskikapitali fondid) osakuomanike arvuga 294.

Fondide osakuomanike arv

Suurimad investeeringud ühe osakuomaniku kohta²² olid 2015. aasta lõpu seisuga tehtud kinnisvarafondidesse (792 649 eurot), mis tuleneb asjaolust, et sellistesse fondidesse investeerivad enamasti jõukamad eraiskud ja kutselised investorid. Neile järgnesid võlakohustuste fondid (143 540 eurot) ning aktsiafondid (25 109 eurot). Keskmised investeeringud ühe kliendi kohta kohustuslikes pensionifondides olid 3600 eurot ning vabatahtlikes pensionifondides 2877 eurot.

²¹ Sisaldab ka mitteresidentidest osakuomanikke.

²² Investeeringud ühe kliendi kohta on näitliku iseloomuga ning viitavad vaid investeeringu ligikaudsele suurusjärgule (nt pensionifondide puhul viivad uued liitjad keskmise investeeringu mahu allapoole).

c. Teenusepakkujad

Fondivalitsejate turujaotus valitsetavate fondide varade järgi 2015. aastal eriti ei muutunud.

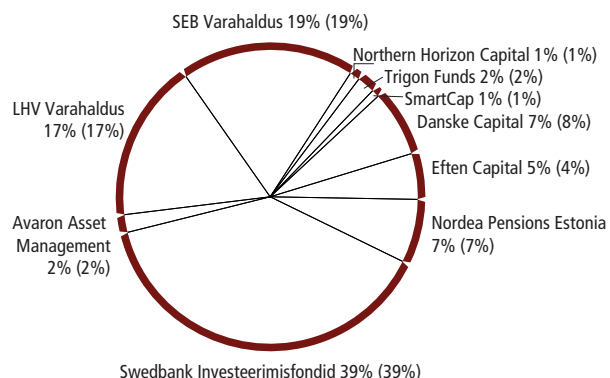
Ainsa muudatusena võib välja tuua Danske Capital AS-i turuosa vähenemist ja Eften Capital AS-i turuosa kasvu. Aastaga vähenes Danske Capital AS-i turuosa 7%-lt 6%-ni. Eften Capital AS-i turuosa kasvas aastaga 4%-lt 5%-ni.

Suurim turuosa kuulub endiselt Swedbank Investeeringisfondid AS-ile 39%-ga. Talle järgneb AS SEB Varahaldus 19% turuosaga ning AS LHV Varahaldus 17% turuosaga.

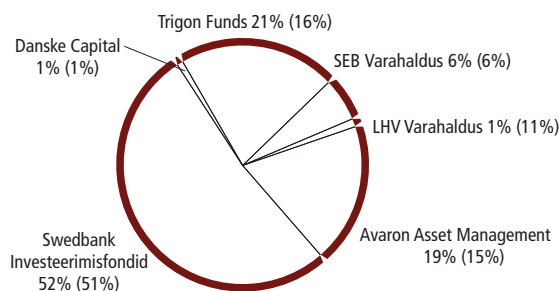
Aktsiafondide turul toimus 2015. aastal taas oluline ümberjaotus, mis leidis aset peamiselt esimesel poolaastal ning oli tingitud sellest, et AS-ile LHV Varahaldus kuuluv LHV Pärsia Lahe Fond ühines SEF Persian Gulf Fundiga. Selle tulemusena AS-i LHV Varahaldus turuosa vähenes aastaga 11%-lt 1%-ni. Oma turuosa kasvasid aga AS Trigon Funds ja AS Avaron Asset Management – vastavalt 16%-lt 21%-ni ja 15%-lt 19%-ni.

Võlakohustuste fondide²³ turujaotuse suurematest muudatustest 2015. aastal võib välja tuua AS-i SEB Varahaldus turuosa kasvu ja Danske Capital AS-i turuosa vähenemist. AS-i SEB Varahaldus turuosa suurenes 81%-lt 84%-ni. Danske Capital AS-i turuosa vähenes 5%-lt 1%-ni.

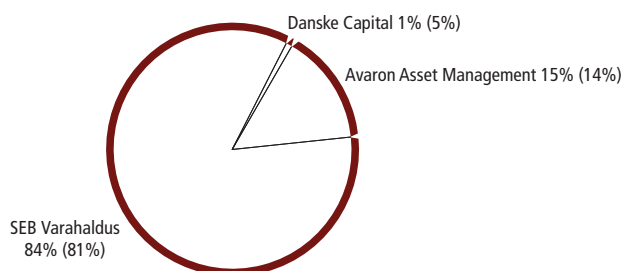
Turujaotus: kõik fondid kokku 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: aktsiafondid 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: võlakohustuste fondid 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

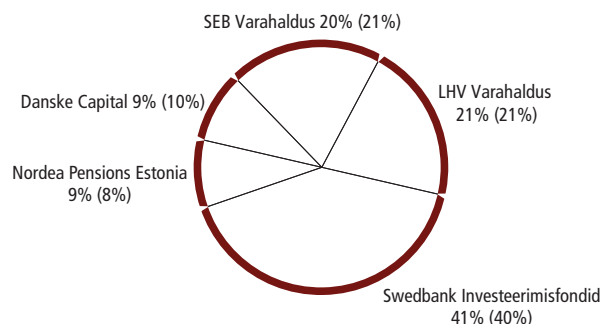
²³ Võlakohustuste fondide alla kuuluvad rahaturufondid ja intressifondid.

Muutused kohustuslike pensionifondide turul olid 2015. aastal väikesed: Swedbank Investeeringifondide AS-i ja Nordea Pensions Estonia AS-i turuosa kasvasid vastavalt 40%-lt 41%-ni ja 8%-lt 9%-ni. AS-i SEB Varahaldus turuosa vähenes aastaga 20%-lt 21%-ni ning Danske Capital AS-i turuosa 10%-lt 9%-ni. AS LHV Varahaldus jäi 21% juurde.

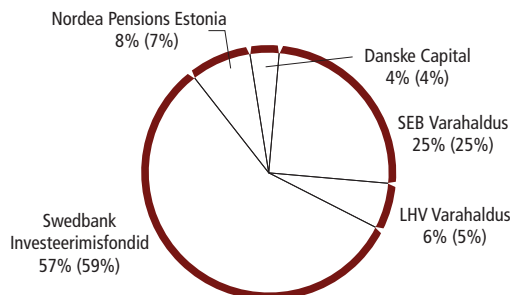
Vabatahtlike pensionifondide turul suurenesid 2015. aastal AS-i LHV Varahaldus ja Nordea Pensions Estonia AS-i turuosa, vastaval 5%-lt 6%-ni ja 7%-lt 8%-ni. Samas AS-i Swedbank Investeeringifondid turuosa vähenes 59%-lt 57%-ni.

Muude fondide seas kasvasid 2015. aastal enim kinnisvarafonde haldava EfTEN Capital AS-i turuosa 58%-lt 63%-ni ja Northern Horizon Capital AS-i turuosa 15%-lt 18%-ni.

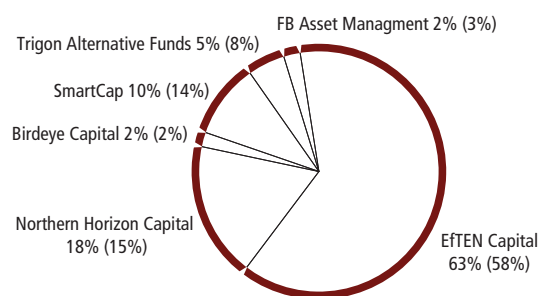
Turujaotus: kohustuslikud pensionifondid 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: vabatahtlikud pensionifondid 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: muud fondid 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

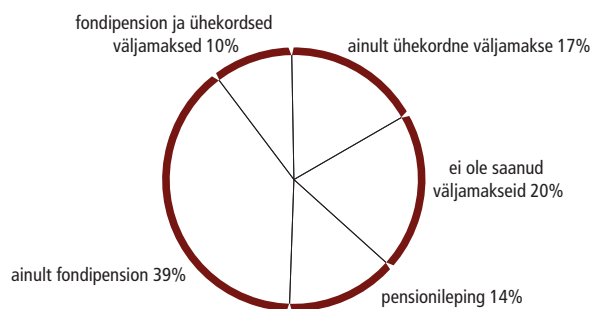
6. Kogumispensioni II samba väljamaksed

2015. aasta lõpu seisuga omas Eesti Väärtpaberikeskuse andmetel II samba pensioni väljamakseteks õigust 27 731 inimest, nendest 38% ehk 10 544 olid mehed ning 17 187 naised.

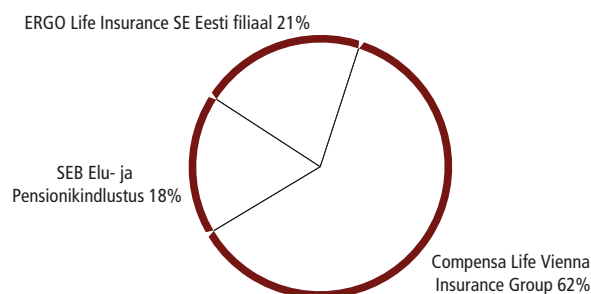
Ainult fondipensioni²⁴ väljamakseid sai 2015. aasta lõpu seisuga 39% II pensioni väljamaksete saajatest. Fondide kaudu ja ühekordseid väljamakseid²⁵ fondidest sai 10% II pensioni väljamaksete saajatest. Ainult ühekordseid väljamakseid sai 17% väljamaksete saajatest. 14% sai väljamakseid pensionilepingu alusel²⁶. Ülejäänud 20% II pensioni väljamakseteks õigust omavatest inimestest ei ole avaldanud soovi väljamaksete alustamiseks.

Elukindlustusseltsidest omas suurima turuosa Compensa Life Vienna Insurance Group (62%).

II sambaga liitunud vanaduspensionäride jaotus väljamakse liigi järgi 2015. aasta lõpus

Kindlustusandjate turuosa II samba pensioni lepingute arvu järgi 2015. aastal

²⁴ Fondipension on osakuomaniku ja pensionifondi valitseja vahel kokkulepitud kava, mille alusel tehakse osakuomanikule kokkulepitud aja jooksul perioodilisi väljamakseid pensionifondist.

²⁵ Ühekordsed väljamaksed on korraga väljavõetavad maksed pensionifondist.

²⁶ Pensionileping on osakuomaniku ja elukindlustusseltsi vahel sõlmitud kindlustusleping, mille alusel kohustub kindlustusselts maksma pensionimakseid kuni lepingu sõlminud isiku surmani.

7. Portfellivalitsemise teenus²⁷

a. Teenus

Portfellide valitsemise teenust pakuvad nii fondivalitsejad, pangad kui ka investeerimisühingud. 2015. aastal vähenes portfellide koondmaht 38% ning oli 628 miljoni eurot (2014. aasta lõpus 1010 miljonit eurot). Portfellivalitsemise teenust iseloomustab kõrgem volatiilsus kuna suuremate mahtude valitsemine on tihti seotud tähtjaliste lepingutega.

Väärtpaberite koondmaht vähenes 2015. aastal fondivalitsejate valitsetava vara mahu vähenemise tõttu, 69% ehk 558 miljonilt eurolt 171 miljoni euroni. Pankade valitsetavate kliendiportfellide maht kasvas 2015. aastal 439 miljonilt eurolt 454 miljoni euroni. Investeerimisühingute valitsetavate klientide portfellide maht vähenes 13 miljonilt eurolt 3 miljoni euroni.

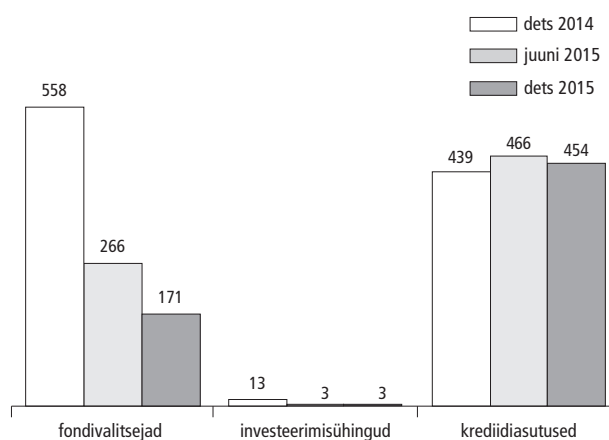
Üldine turujaotus:

Swedbank grupp	50%
SEB Bank grupp	27%
Nordea Bank AB Eesti filiaal	9%

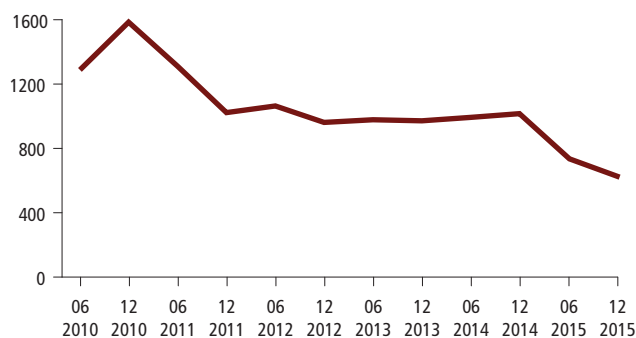
Kliente: info puudub

Teenuse maht: portfellide kogumaht 628 mln eurot

Portfellide mahud (mln eurot)

Individaalportfellide koondmaht (mln eurot)

²⁷ Andmed portfellide valitsemise kohta hõlmavad kõiki Eestis seda teenust pakuvaid finantsjärelevalve subjekte, kelle kliendid võivad olla nii Eestist kui ka välisriikidest. Valitsemisteenus hõlmab ka portfellivalitsemist koos nõustamisega.

b. Teenuse tarbijad

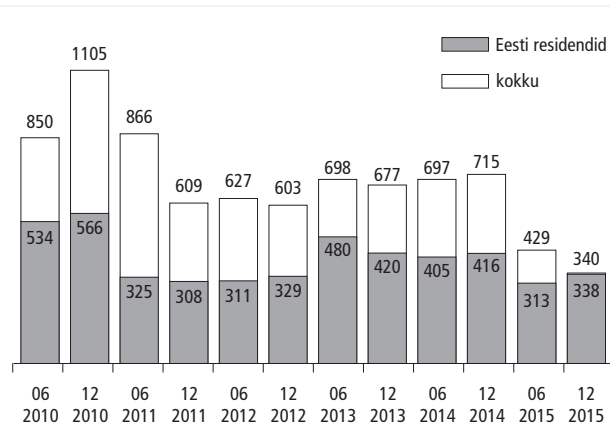
2015. aasta lõpu seisuga kuulus suurim osa klientide koondportfelli mahust **Eesti residentidele** – ligikaudu 88% klientide portfelli mahust ehk 550 miljonit eurot (2014. aastal 646 miljonit eurot). Sellest omakorda 338 miljonit eurot kuulus finantseerimisasutustele, 117 miljonit eurot äriühingutele, 6 miljonit eurot valitsusele ja 89 miljonit eurot eraisikutele²⁸.

Klientide vaates oli suurim kliendirühm finantseerimisasutused, kelle portfelli maht oli 2015. aasta lõpus 340 miljonit eurot. Aastaga vähenes finantseerimisasutuste portfelli maht 52% ehk 375 miljoni euro võrra.

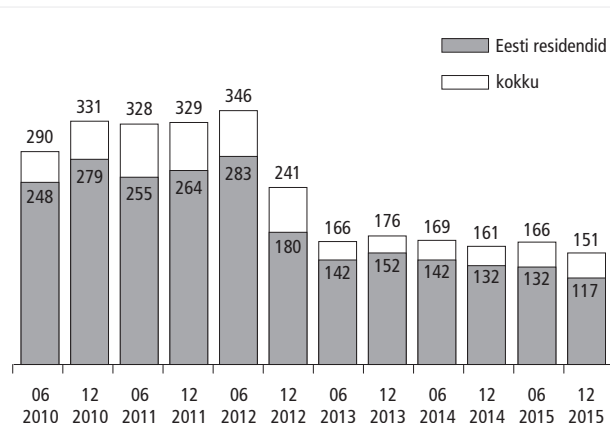
Äriühingute portfelli maht moodustas 2015. aasta lõpus 151 miljonit eurot (2014. aasta lõpus oli 161 miljonit eurot). Residentidest äriühingute portfelli maht vähenes aastaga 132 miljonit eurot 117 miljoni euroni.

Eraisikute portfelli maht suurenes aastaga 119 miljonit eurot 131 miljoni euroni, sh residentidest eraisikute portfelli oma 83 miljonit eurot 89 miljoni euroni.

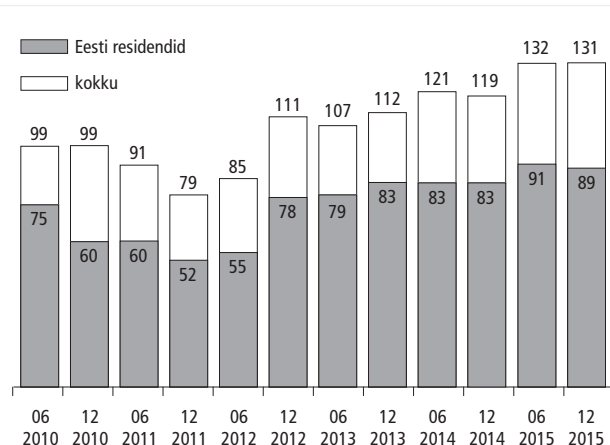
Portfelli mahud residentsuse kaudu – finantseerimisasutused (mln eurot)

Portfelli mahud residentsuse kaudu – äriühingud (mln eurot)

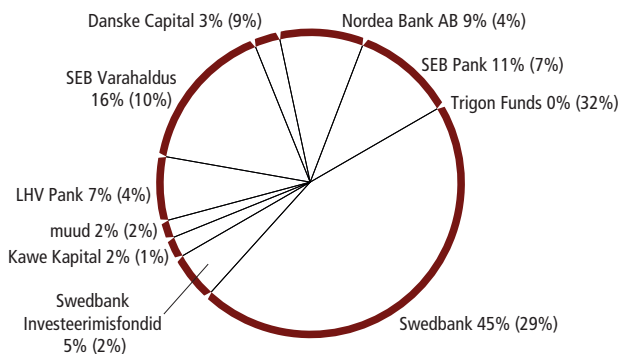

Portfelli mahud residentsuse kaudu – eraisikud (mln eurot)

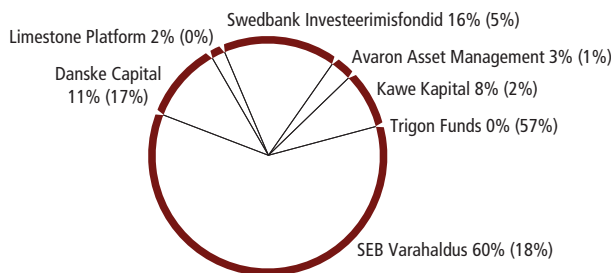

²⁸ Siin ja edaspidi hõlmavad finantseerimisasutused kindlustusandjaid, pensionifonde, krediidiasutusi ja muid finantseerimisasutusi; äriühingud hõlmavad äriühinguid ja riigi või kohaliku omavalitsuse äriühinguid; eraisikud hõlmavad eraisikuid ja mittetulundusühinguid. Valitsuse all arvestatakse valitsust ja riiklikke sotsiaalafonde.

Klientide portfelli turujaotus teenusepakkujate kaupa 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: fondivalitsejate kaupa 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

c. Teenusepakkujad

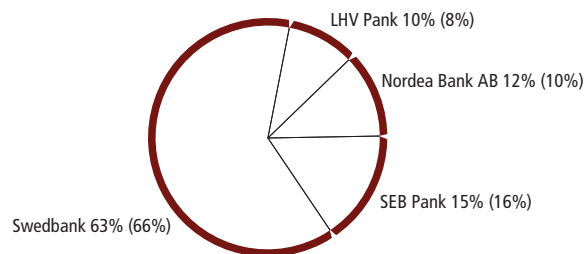
Suurim muutus klientide portfelli valitsemises oli see, et AS-i Trigon Funds valitsetavate varade maht vähenes ning selle tulemusena kahanes turuosa 32%-lt 0%-ni. Kuna teiste turuosaliste valitsetavate varade maht eriti ei muutunud, mõjutas see kogu turujaotust. Suurim turuosa klientide portfelli valitsemises kuulus 2015. aasta lõpus Swedbank grupi ettevõtetele, kelle turuosa kasvas aastaga 31%-lt 50%-ni. SEB Bank grupi ettevõtete turuosa kasvas 17%-lt 27%-ni. Neile järgnes Nordea Bank AB Eesti filiaal 9% turuosaga.

AS-i Trigon Funds valitsetavate varade vähenemise tõttu kuulus suurim klientide koondportfelli maht fondivalitsejate lõikes 2015. aasta vaates AS-ile SEB Varahaldus, kasvades aastaga 18%-lt 60%-ni. Swedbank Investeeringifondid AS-ile kuulus 16% ja Danske Capital AS-ile 11% fondivalitsejate turust.

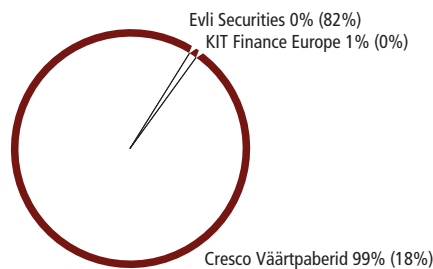
Pankade vaates kuulusid suurimad portfelli kogumaksud Swedbank AS-ile (63%) ja AS-ile SEB Pank (15%). Neile järgnesid Nordea Bank AB Eesti filiaal (12%) ja AS LHV Pank (10%).

2015. aasta lõpu seisuga pakkusid portfelli valitsemise teenust vaid kaks investeerimisühingut – Aktsiaselts Cresco Väärt-paberid ja Aktsiaselts KIT Finance. Evli Securities AS lõpetas esimesel poolaastal oma tegevuse.

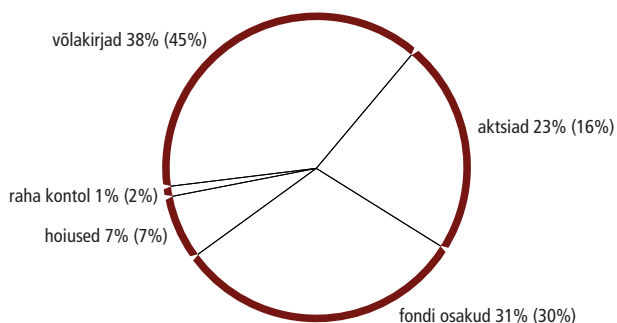
Turujaotus: krediidiasutuste kaupa 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

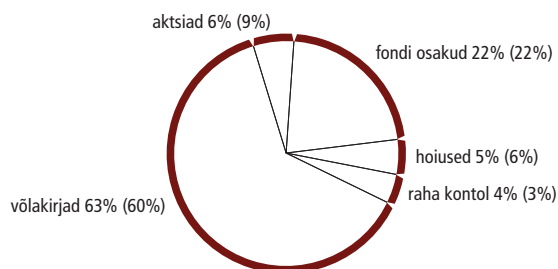
Turujaotus: investeerimisühingute kaupa 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Portfellide struktuur instrumentide kaupa 31.12.2015 seisuga
(sulgudes 31.12.2014)

Fondivalitsejate valitsetavate portfellide struktuur
31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

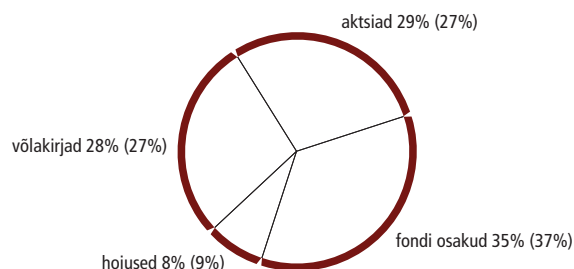

d. Portfellide struktuur instrumentide kaupa

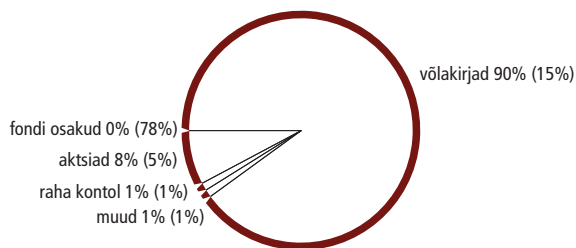
2015. aastal muutus klientide portfellides kasutatavate instrumentide valik ühtlasemaks. 2015. aasta lõpuks kasvas klientide koondportfellis aktsiate osakaal 16%-lt 23%-ni ning vähenes võlakirjade osakaal 45%-lt 38%-ni. Seega nn otseinvesteeringute osakaal ei muutunud (61%). Investeeringute teiste fondide osakutesse²⁹ (nn kaudsed investeeringud) moodustasid 2015. aasta lõpus 31% koondportfelli mahust. Hoiuste osakaal oli 7% koondportfelli mahust. Raha kontodel moodustas 1% koondportfelli mahust.

Instrumentide valik on aga teenusepakkujate vaates väga erinev. Fondivalitsejad eelistasid võlakirju (63%). Investeeringute koondportfellis on fondide osakud asendunud võlakirjadega – võlakirjade osakaal suurenes 15%-lt 90%-ni, samas kui fondide osakute osakaal vähenes 78%-lt 0%-ni. Krediitiasutuste kasutatavate instrumentide valik on ühtlasem ning suurim osakaal on seal fondide osakutel (35%).

Krediitiasutuste valitsetavate portfellide struktuur
31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Investeeringusüühingute valitsetavate portfellide struktuur
31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

²⁹ Sisaldavad erinevaid fondide tüüpe.

8. Makseteenused

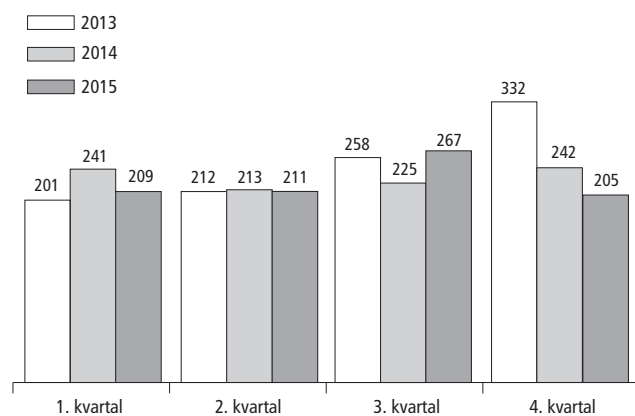
2015. aasta lõpu seisuga tegutses Eestis 12 makseasutust, nendest 5 erandiloo³⁰ alusel.

Eesti makseasutuste vahendatud maksete maht vähenes 2015. aastal 3%, samas kui maksete arv kasvas 50%.

Kokkuvõttes oli Eesti makseasutuste vahendatud maksete maht 2015. aastal 892 miljonit eurot (2014. aastal 920 miljonit eurot). 2015. aastal tehti 2 562 599 makset (2014. aastal 1 711 994 makset).

Keskmine makse suurus oli seega 348 eurot (2014. aastal 538 eurot).

Makseasutuste vahendatud tehingute käive kvartalite kaupa (mln eurot)

Üldine turujaotus:

AS Eurex Capital	68%
AS TavexWise	25%

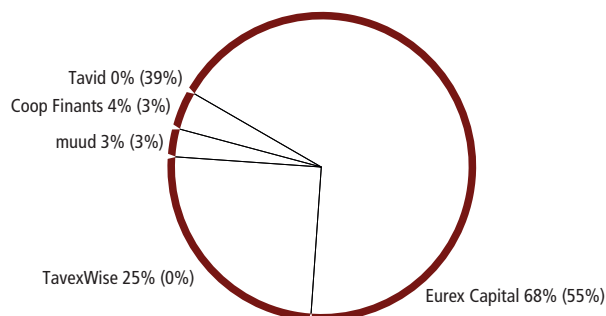
Kliente: NA

Teenuse maht: maksete maht 892 mln eurot

2015. aastal toimusid makseteenuse turul suured muudatused: seni suurima turuosaga Tavid AS loobus oma tegevusloast. Samas sisenesid makseteenuste turule TavexWise AS ja AS Pocopay. Läbi TavexWise AS-i liikus 2015. aastal 25% maksete mahust.

Suurim turuosa kuulus aga AS-ile Eurex Capital, kelle osakaal maksete mahtudes kasvas 2015. aastal 55%-lt 68%-ni.

Makseasutuste turuosad 2015. a vahendatud käibe järgi (sulgudes 2014. a)

³⁰ Makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 12 sätestatud e-raha teenuste osutajatele tehtavad erandid.

9. Laenud³¹

a. Teenus

Laenumahud jätkasid 2015. aastal kasvamist. Kokkuvõttes kasvas pankade Eesti laenuportfelli maht aastaga u 5% ehk 0,8 miljardi euro võrra, aasta lõpuks 16,3 miljardi euronit ehk sama suureks kui oli 2008. aastal³². Laenud äriühingutele³³ moodustasid 43% ja laenud eraisikutele³⁴ 45% kogu portfel-list.

Eraisikute laenude jääk kasvas 2015. aastal 277 miljoni euro võrra. Laenud äriühingutele kasvasid 373 miljoni euro võrra. Laenud finantseerimisasutustele kasvasid 652 miljoni euro võrra ning laenud valitsusele vähenesid 57 miljoni euro võrra.

Kokkuvõttes oli 2015. aasta lõpu seisuga väljastatud laene eraisikutele 7,3 miljardi ja äriühingutele 6,9 miljardi euro ulatuses. Laenud finantseerimisasutustele³⁵ moodustasid 1,6 miljardit eurot ning laenud valitsusele³⁶ 483 miljonit eurot.

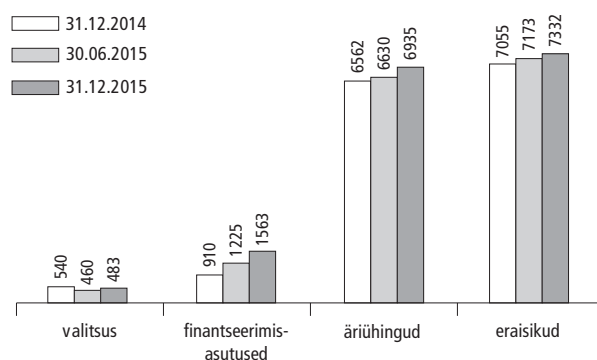
2015. aastal eraisikutele väljastatud laenudest kasvas enim eluasemelaenude maht (262 miljoni euro võrra), aasta lõpuks 6,3 miljardi euronit.

Märgatavalt kasvas ka tarbimisele suunatud laenude maht – aastaga 28 miljoni euro võrra, detsembri lõpuks 415 miljoni euronit.

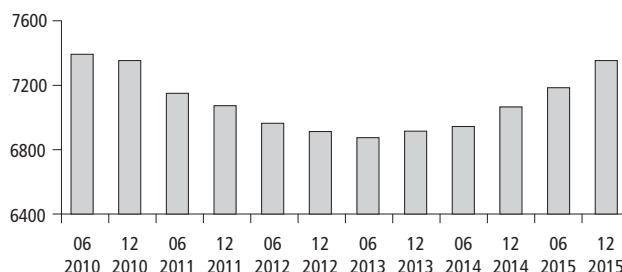
Õppelaenude maht endiselt vähenes – aastaga 21 miljoni euro võrra – ning oli detsembri lõpu seisuga 131 miljonit eurot.

Üldine turujaotus:	Swedbank AS	40%
	AS SEB Pank	24%
	Nordea Bank AB Eesti filiaal	16%
Eraisikutest kliente:	680 090 kehtivat lepingut	
Teenuse maht:	koondlaenuportfelli maht 16,3 mld eurot	

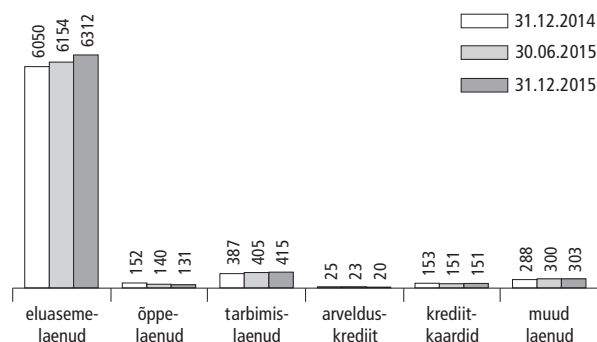
Laenude jääk (mln eurot)

Eraisikutele väljastatud laenude jääk (mln eurot)

Eraisikute laenus jääk (mln eurot)

³¹ Andmed laenude kohta sisaldavad Eestis krediidiasutuste väljastatud laenusid.

³² Krediidiasutuste väljastatud laenude kogujääk kasvas tegelikult 8%, ent see sisaldas ühe turuosalise laenu kontserni sees (u 0,4 miljardit eurot).

³³ Riigi või kohaliku omavalitsuse äriühing, muu äriühing.

³⁴ Eraisik, mittetulundusühing.

³⁵ Kindlustusasutus ja pensionifond, muu finantseerimisasutus.

³⁶ Keskvallitsus, kohalik omavalitsus, riiklik sotsiaalkindlustusfond, muu eelarveväline fond.

b. Tarbijad

Eraisikute keskmise laenukoormuse muudatustest 2015. aastal väärivad mainimist eluasemelaenu ja tarbimislaenu. Erinevalt eelnevatest aastatest on eraisikute keskmine eluasemelaenu jääk teist aastat järjest kasvanud ning eelmisel aastal 823 euro võrra. Tarbimislaenu puhul võib märkida keskmise jäägi langust 552 euro võrra. Teistes laenu liikides jäi keskmine jääk praktiliselt muutumatuks.

Eraisikutele väljastatud laenu keskmine jääk (eurot)

	31.12.2014	30.06.2015	31.12.2015
Eluasemelaenu	37 069	37 386	37 892
Õppelaenu	2 208	2 227	2 219
Tarbimislaenu	2 977	2 369	2 425
Arvelduskrediit	310	277	282
Krediitkaardid	775	779	794
Muud laenu	13 475	13 260	13 624

2015. aastal kasvas eluasemelaenu keskmine jääk 37 069 eurolt aasta alguses 37 892 euroni aasta lõpus. Õppelaenu keskmine jääk kasvas 2 208 eurolt 2 219 euroni. Tarbimislaenu keskmine jääk vähenes 2 977 eurolt 2 425 euroni. Arvelduskrediidi keskmine jääk vähenes 310 eurolt 282 euroni. Krediitkaartide keskmine jääk kasvas 775 eurolt 794 euroni. Muude laenu³⁷ keskmine jääk vähenes 13 475 eurolt 13 624 euroni. Muude laenu keskmine jääk oli suur eelkõige seetõttu, et äritegevuse eesmärgil võetud laenu on suured.

2015. aastal vähenes laenulepingute arv õppelaenudes, arvelduskrediidis ja krediitkaartides. Teistes laenu liikides on laenulepingute arv kasvanud.

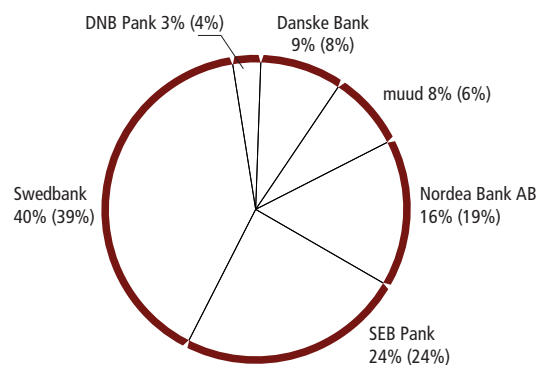
2015. aasta lõpu seisuga oli eraisikutega sõlmitud eluasemelaenu lepingute arv läbi aegade suurim, 166 577 (2014. aasta lõpus oli 163 217). Õppelaenulepingute arv oli 59 182 (68 749), tarbimislaenu arv 171 160 (130 052), arvelduskrediidi lepingute arv 70 786 (80 662), krediitkaardi lepingute arv 190 174 (196 993) ning muude laenulepingute arv 22 211 (21 374).

c. Teenusepakkujad

Nagu ka eelnevatel aastatel oli Eesti laenu turg 2015. aastal jaotatud peamiselt nelja suurema panga vahel, kellele kuulus kokkuvõttes 89% laenu turust. Suurimat turuosa omas Swedbank AS (40% kogu laenu portfelist), järgnes AS SEB Pank 24% turuosaga. Nordea Bank AB Eesti filiaali laenu portfelli jääk 2015. aastal vähenes, mistõttu vähenes ka tema turuosa (19%-lt 16%-ni). Neile järgnes Danske Bank A/S Eesti filiaal 9% turuosaga.

Ülejäänud 11% turust jagasid omavahel 12 turuosalist, kellest oli suurima turuosaga AS DNB Pank (3%).

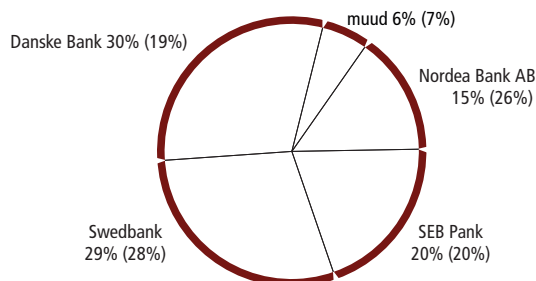
Turujaotus: laenu 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

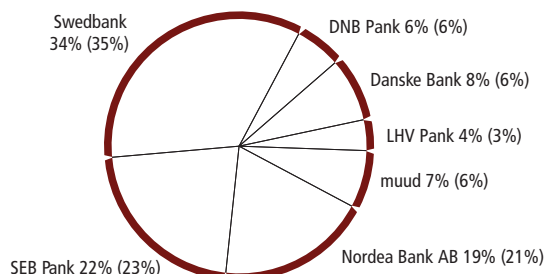
³⁷ Muud eraisikutele ja mittetulundusühingutele väljastatud laenu on muu hulgas väärtpaberite soetamiseks, äriühingu tegevuse alustamiseks ja laiendamiseks võetud laenu.

Alljärgnevatel joonistel on toodud eriliigiliste laenude jaotus Eestis tegutsevate pankade vahel:

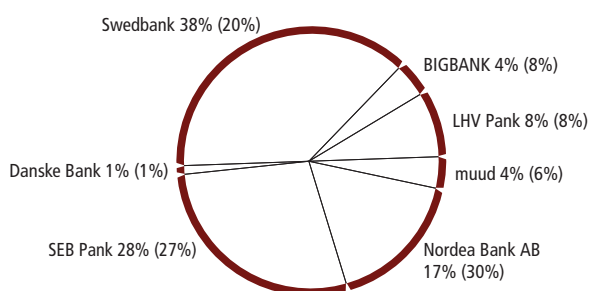
Turujaotus: valitsuse laenud 31.12.2015 seisuga
(sulgudes 31.12.2014)

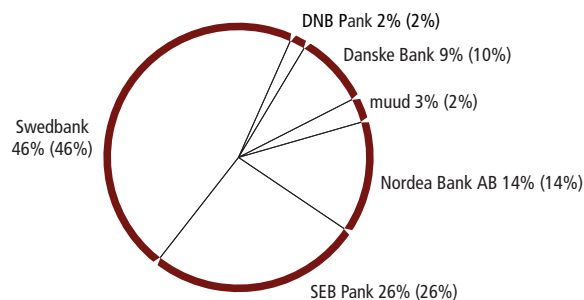
Turujaotus: äriühingute laenud 31.12.2015 seisuga
(sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: finantseerimisasutuste laenud 31.12.2015 seisuga
(sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: eraisikute laenud 31.12.2015 seisuga
(sulgudes 31.12.2014)

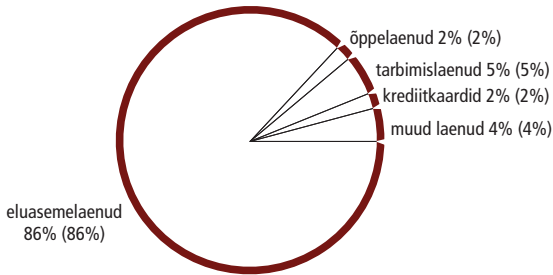
Valitsuse laenude turul olid muutused senise turuosade jaotuse põhjal arvestatavad. 2015. aasta lõpu seisuga kuulus suurim turuosa Danske Bank A/S Eesti filiaalile ja see kasvas aasta varasemaga võrreldes 19%-lt 30%-ni. Vähenenud ärimahtude tõttu kahanes aga Nordea Bank AB Eesti filiaali turuosa 26%-lt 15%-ni. Swedbank AS-ile kuulus aasta lõpus 29% valitsuse laenudest.

Ka finantseerimisasutuste laenude turg on aastaga ümberjaotunud. Suurenenud ärimahtude toel kerkis Swedbank AS-i turuosa peaaegu kaks korda, 20%-lt 38%-ni. Temale järgnesid AS SEB Pank (28%) ja Nordea Bank AB Eesti filiaal (17%).

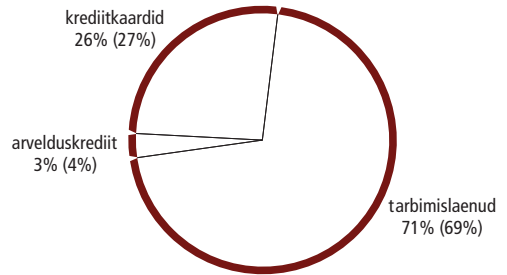
Suurim osa äriühingute laenudest väljastasid endiselt Swedbank AS (34%), AS SEB Pank (22%) ja Nordea Bank AB Eesti filiaal (19%). Nende pankade turuosa on aga aastaga vähenenud, 1–2% võrra. AS-i LHV Pank ja Danske Bank Eesti filiaali turuosa suurenesid aga 2015. aasta lõpuks vastavalt 3%-lt 4%-ni ja 6%-lt 8%-ni.

Suurim osa eraisikutele kuuluvate laenude jäägist on endiselt koondunud Swedbank AS-i (46%) ning AS-i SEB Pank (26%). Eraisikute laenude turujaotus on läbi aegade olnud kõige stabiilsem.

Eraisikute laenude jaotus 31.12.2015 seisuga
(sulgudes 31.12.2014)

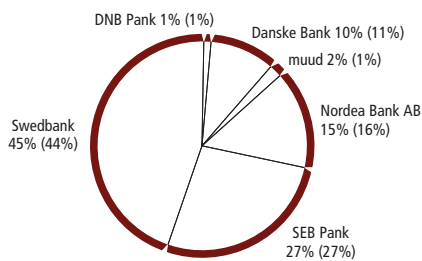
Igapäevase tarbimisega seotud laenu 31.12.2015 seisuga
(sulgudes 31.12.2014)

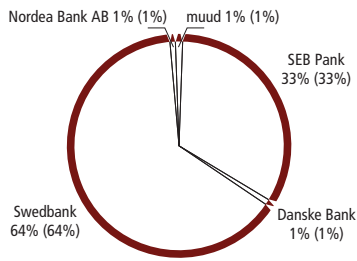
Eraisikutele väljastatud laenude liikide jaotus 2015. aastal ei muutunud. Valdav osa eraisikutele väljastatud laenudest on eluasemelaenu – kokku 86% ehk 6,3 miljardit eurot. Igapäevaste kulutustega seotud laenudes (tarbimislaenu, krediitkaartide kasutusel olev limiit, arvelduskrediit) on aga suurenenud tarbimislaenude osakaal (69%-lt 71%-ni). Kokkuvõttes moodustasid igapäevase tarbimisega seotud laenu 2015. aasta lõpus 0,6 miljardit eurot.

Eraisikute laenu turg on väga kontsentreeritud, ligikaudu pool turust kuulus 2015. aasta lõpu seisuga Swedbank AS-ile, ülejäänud jaotusid omavahel peamiselt AS SEB Pank, Danske Bank A/S Eesti filiaal ning Nordea Bank AB Eesti filiaal.

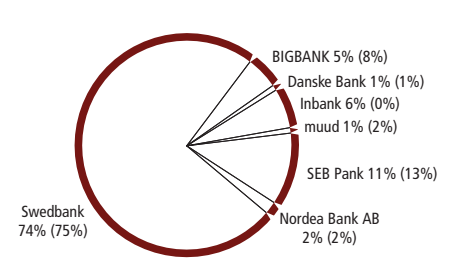
Turujaotus: eraisikute eluasemelaenu
31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

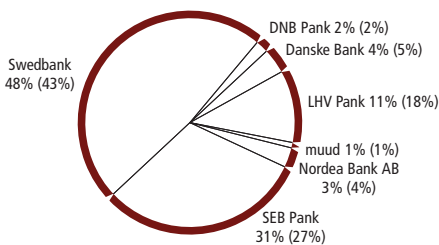
Turujaotus: eraisikute õppelaenu
31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

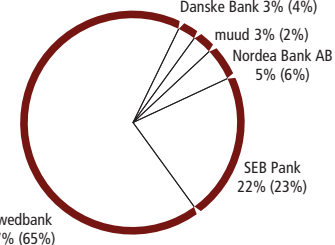
Turujaotus: eraisikute tarbimislaenu
31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

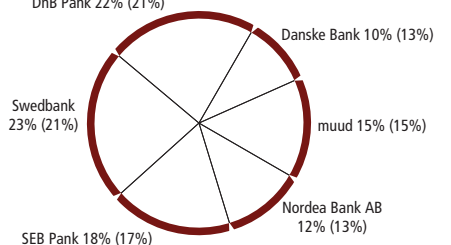
Turujaotus: eraisikute arvelduskrediit
31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: eraisikute krediitkaardid
31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: eraisikute muud laenu
31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

10. Hoiustamine³⁸

a. Teenus

Eesti pankadesse paigutatud **hoiuste maht** kasvas 2015. aastal 4,4% ehk 657 miljoni euro võrra, ulatudes 2015. aasta lõpuks 15,5 miljardi euroni. Märkimisväärne on see, et **hoiused kasvasid vaid esimesel poolaastal**, 757 miljoni euro võrra. Teisel poolaastal vähenes hoiuste maht 100 miljoni euro võrra.

Nõudmiseni ja üleööhoiused moodustasid kogu hoiustest 12,0 miljardit eurot, tähtajalised ja säästuhoiused 3,4 miljardit eurot ning muud hoiused (sh investeerimishoiused) 0,1 miljardit eurot. **Seega vaid 22% hoiustest hoiustati kindla tähtajaga.** Nõudmiseni ja üleööhoiuste osakaal suurenes 2014. aastaga võrreldes 71%-lt 77%-ni ning tähtajaliste ja säästuhoiuste osakaal vähenes 28%-lt 22%-ni kõikidest hoiustest.

Suurima osa hoiustest moodustasid äriühingute³⁹ paigutused osakaaluga 44% koguhoiustest ning kogumahuga 6,9 miljardit eurot. **Valdav osa ehk 88% äriühingute hoiustest olid nõudmiseni- ja üleööhoiused** mahuga 6,1 miljardit eurot, 12% tähtajalised ja säästuhoiused mahuga 0,8 miljardit eurot.

Eraisikutele⁴⁰ kuulus 6,4 miljardi euroga 41% hoiustest, millest **nõudmiseni ja üleööhoiused moodustasid samuti suurema osa ehk 4,3 miljardi euroga 68% eraisikute hoiuste kogumahust.** Tähtajalised ja säästuhoiused moodustasid 31% ehk 2 miljardit eurot ning investeerimis- ja muud hoiused 0,1 miljardit eurot.

Finantseerimisasutuste⁴¹ hoiused ja valitsuse hoiused moodustasid vastavalt 1,3 miljardit eurot ja 0,9 miljardit eurot.

2015. aasta lõpus kuulus 16% hoiustest mitte-residentidele (2014. aastal 19%).

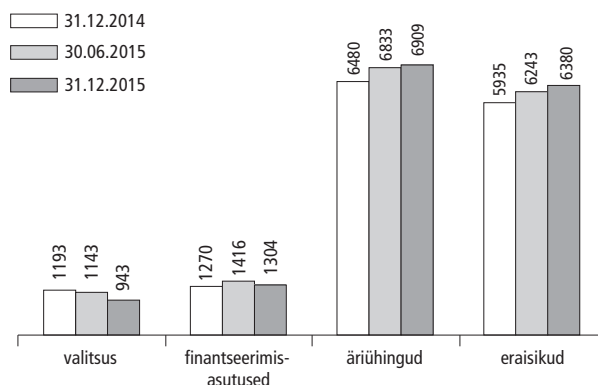
Üldine turujaotus:

Swedbank AS	47%
AS SEB Pank	22%
Nordea Bank AB	10%

Kliente: 2 628 988 kehtivat lepingut

Teenuse maht: hoiuste kogumaht 15,5 mld eurot

Hoiuste mahud (mln eurot)

³⁸ Andmed hoiuste kohta hõlmavad kõigis Eestis tegutsevates krediidasutustes ning välisriikide Eesti filiaalides hoiustatud summasid ehk nii Eesti residentide kui ka mitteresidentide hoiuseid. Andmed ei sisalda Eesti krediidasutuste välisriikide filiaalides avatud hoiuseid.

³⁹ Riigi või kohaliku omavalitsuse äriühingud, muud äriühingud.

⁴⁰ Eraisikud, mittetulundusühingud.

⁴¹ Kindlustusandjad ja pensionifondid ning muud finantseerimisasutused.

b. Teenusepakkujad

2015. aasta suurimatest muudatustest hoiuste turul võib nimetada hoiuste mahu kasvu Swedbank AS-is ning hoiuste mahu vähenemist Danske Bank A/S Eesti filiaalis.

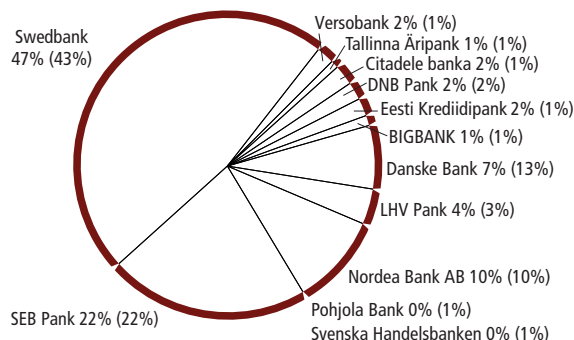
Selle tulemusena Swedbanki turuosa suurenes 43%-lt 47%-ni, Danske Bank A/S Eesti filiaali turuosa aga vähenes 13%-lt 7%-ni.

Seega mahu poolest hoidis Swedbank AS endiselt liidripositsiooni nii kogu hoiustes kui ka enamiku kliendirühmade vaates. Talle järgnes AS SEB Pank, kelle turuosa 2015. aastal ei muutunud, jäädes 22% juurde. Kolmandaks on aga tõusnud Nordea Bank AB Eesti filiaal 10%-se turuosaga.

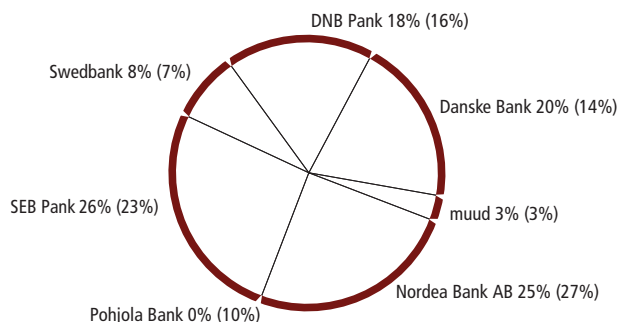
Valitsuse hoiuste turg on jäänud volatiilseks nii mahu kui ka turujaotuse poolest. Suurim osa valitsuse hoiustest oli hoiustatud AS-is SEB Pank (26%). Sellele järgnesid Nordea Bank AB Eesti filiaal (25%) ja Danske Bank A/S Eesti filiaal (20%).

Finantseerimisasutuste hoiuste puhul on märgatavalt suurenenud AS-is Swedbank deponeeritud summad, mistõttu tema turuosa kasvas 45%-lt 52%-ni. Talle järgnes AS SEB Pank (19%) ning Nordea Bank AB Eesti filiaal (10%).

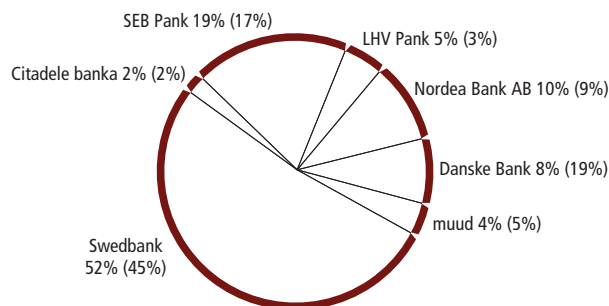
Turujaotus: hoiused 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: valitsuse hoiused 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

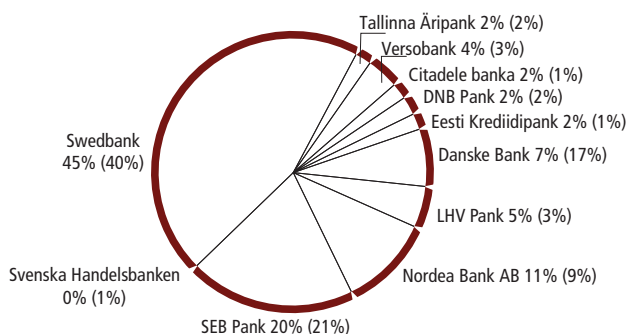
Turujaotus: finantseerimisastutuste hoiused 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

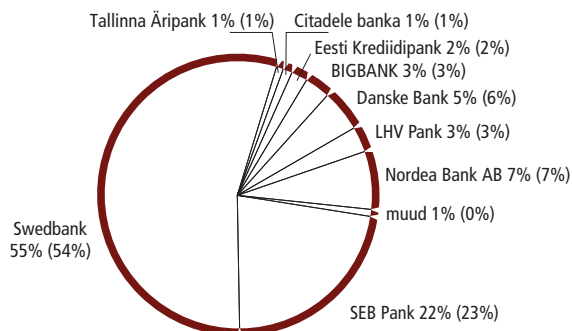
Äriühingute hoiuste turul toimus 2015. aastal ümberjao-
tus. Mitmed pangad on turuosa suurendanud: Nordea Bank
 AB Eesti filiaali turuosa kasvas aastaga 9%-lt 11%-ni, AS-i
 LHV Pank turuosa kasvas 3%-lt 5%-ni. Enim aga kasvasid
 2015. aastal äriühingute hoiused Swedbank AS-is, mille tule-
 musena tema turuosa kasvas 40%-lt 45%-ni. Samal ajal enim
 vähenesid äriühingute hoiused Danske Bank A/S Eesti filiaalis,
 mis oli tingitud panga uuenenud majandustegevuse stratee-
 giast. Seega tema turuosa vähenes aastaga 17%-lt 7%-ni.

Eraisikute hoiused samuti kasvasid enim Swedbank AS-is ning
 tema turuosa kasvas seega 54%-lt 55%-ni. AS-i SEB Pank turu-
 osa vähenes aastaga 23%-lt 22%-ni. Danske Bank A/S Eesti
 filiaali turuosa vähenes 6%-lt 5%-ni.

Turujaotus: äriühingute hoiused 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

Turujaotus: eraisikute hoiused 31.12.2015 seisuga (sulgudes 31.12.2014)

c. Teenuse tarbijad

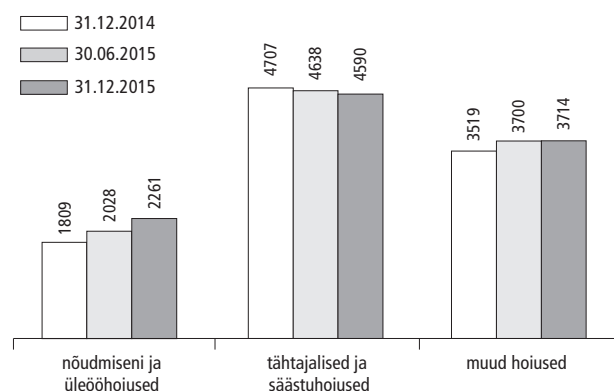
2015. aastal hoiumiselepingute arv vähenes. Nõudmiseni ja üleõhoiuste arv vähenes aastaga ligi 145 000 võrra. Tähtjaliste ja säästuhoiuste arv vähenes 27 000 võrra ning muude hoiuste arv 6000 võrra.

Kehtivate hoiumiselepingute arv⁴² 31. detsember 2015 seisuga:

▪ nõudmiseni ja üleõhoiused kokku	2 171 000 lepingut
sealhulgas eraisikud	1 919 000 lepingut
▪ tähtjalised ja säästuhoiused kokku	435 000 lepingut
sealhulgas eraisikud	426 000 lepingut
▪ investeerimis- ja muud hoiused kokku	24 000 lepingut
sealhulgas eraisikud	23 000 lepingut

Eraisikute nõudmiseni ja üleõhoiuste keskmine suurus oli 2015. aasta lõpu seisuga 2261 eurot (2014. aasta lõpus 1809 eurot), tähtjaliste ja säästuhoiuste oma 4590 eurot (4707 eurot) ning investeerimis- ja muude hoiuste oma 3714 eurot (3519 eurot).

Eraisikute hoiumise keskmine maht (eurot)

⁴² Arvesse on võetud vaid hoiused rahaliste jääkidega. Hoiumiselepingute arvu alusena on kasutatud Eesti Panga Presidendi 25. mai 2012. a määrust nr 4 „Krediitiasutuse bilansi täiendava aruandluse kehtestamine“ lisa 2 „Ressursside jääkide aruanne“.